

LUNDS UNIVERSITET

Ekonomihögskolan

Nationalekonomiska institutionen

Kinas investeringar i Afrika

Kandidatuppsats NEKH01

VT2013

Handledare:

Joakim Gullstrand

Författare:

Syarta Bonnevier

Abstract

China's growing and expanding economic engagement in Africa the last century, has captured the attention of International Relations, in media and research as well as in Europe and Africa, but also worldwide. In particular, much attention was brought together with the Forum on China – Africa Cooperation held in Beijing 2006 (FOCAC III), when China declared the year as *The Year of Africa* and presented the white paper named *China's African Policy*. Their deepening involvement in Africa is realized through a mix of aid, debt relief, scholarships, educational and medical training, infrastructural investment projects as well as Foreign Direct Investments.

China's substantial involvement in particular oil sector, together with their *non-interference* and *No – stringed - attached* policy has given rise to suspicions of China's real aim in this renewal cooperation with Africa.

This paper studies the literature on China's investment, particularly China's FDI in Sub – Saharan Africa (SSA). The conclusion of the analysis is that the view on China-African relationship in the economic literature may be divided into three different perspectives: *exploitation, development / "win-win" situation, and neo-colonialism*.

Keywords: FDI, China - Africa relations, China - Africa Cooperation Forum (FOCAC), Development, Exploitation, Neo - colonialism

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
2. Bakgrund	6
2.1. Historisk översikt av Kina – Afrika relationen	6
2.2. FOCAC - The forum on China – Africa Cooperation.....	7
3. Kinas, Afrika och FDI	9
3.1. Kinas totala utgående FDI till omvärlden.....	10
3.2. Afrika totala inkommande FDI från omvärlden	12
3.3. Kinas FDI till Afrika	15
4. Bestämningfaktorer bakom kinesiska FDI i Afrika	18
4.1. Drivkrafter bakom FDI	18
4.2. FDI teorin i Kina – Afrika kontexten	19
4.2.1. FDI i naturresurser/oljeindustrin	20
4.2.2. Infrastruktur investeringar.....	23
4.2.3. Icke-inblandnings politik	25
4.2.4. Arbete och konkurrens	26
4.2.5. Politisk kontroll över SSA?.....	29
5. Ekonomiska effekter av kinesiska FDI i Afrika.....	32
5.1. Analys	34
6. Sammanfattning	40
7. Källförteckning	42
Appendix	48

1. Inledning

Sedan den dramatiska ökningen av utländska direktinvesteringar, så kallade FDI (Foreign Direct Investment), de senaste 20 till 30 åren har även FDI till Afrika ökat. En faktor bakom ökningen av FDI till Afrika har varit kontinentens naturtillgångar exempelvis olja, gas, diamanter, andra mineraler mm. Även om de två största aktörerna i Afrika och framförallt Afrika söder om Sahara (SSA) i naturresursutvinnandet är USA och EU, har dock investeringsgraden tagit fart från andra utvecklingsländer genom så kallad syd-syd kapital med Kina i ledande position. Detta medför att Kina är den tredje största aktören på kontinenten.

Blomström och Koko (2003) anser att FDI spelar en viktig roll i världens utvecklingsprocess, då den förväntas påverkas genom tre olika kanaler. FDI ger i synnerhet kapital som världens länder saknar. Andra effekter som FDI förväntas medföra är spridnings-effekter, såsom teknologispredning eller kunskapsspredning som utländska företag tar med sig till världens länder, know-how, samt nya arbetsplatser för den lokala befolkningen. Vidare förenklas marknadsstillträdet, som leder till ökad inhemsk konkurrens i världens länder vilket anses öka produktiviteten och förbättra effektiviteten i användningen av resurser. För att spridnings-effekten ska få fäste i världens länder och inte gynna enbart multinationella företagen, är dock kravet att teknologiska klyftorna inte bör vara för stora, dvs. skillnader emellan ländernas teknologier (Blomström & Koko, 2003).

Kinas nya intresse i kontinenten är dock en kontroversiell fråga, då Kinas FDI domineras av investeringar i utvinningsindustrin och i synnerhet oljan. Detta har fångat uppmärksamheten hos många forskare, i media samt av internationella organisationer och beslutsfattare i världen, men framförallt i Europa. Där har uppfattningen om Kinas FDI ifrågasatts om den leder till utveckling av kontinenten och i så fall om den är hållbar eller om Kina är enbart intresserad av att exploatera kontinenten så att de positiva kortsiktiga effekterna kommer så småningom att vända.

Syftet med följande uppsats är att kartlägga, sammanställa och analysera litteraturen om Kinas investeringar i SSA. Jag ämnar avgränsa min undersökning

till att undersöka den möjliga effekten Kinas FDI har på kontinentens utveckling. Gemensamt för länderna i studien är att samtliga är geografiskt lokaliserade i Afrika söder om Sahara och att samtliga ingår i FOCAC medlemskapet, vilket betyder att de har ett samarbete med Kina.

Analysen och kartläggningen av Kinas FDI i SSA har genomförts som en litteraturstudie och en genomgång av FDI flöden till SSA. Den empiriska analysen är dock mer deskriptiv eftersom tillgången till data är begränsad. Data över Kinas FDI har hämtats från MOFCOM's (Ministry of Commerce People Republic of China) websida, medan övriga data från andra internationella organisationers websidor.

Efter detta inledande kapitel följer ett avsnitt som ger en kort historiskt och samtida bakgrundsbild kring relationen och samarbetet mellan Kina och Afrika. I kapitel 3 följer en bakgrundsbild av Kinas totala FDI utflöden till världen och Afrikas totala FDI inflöden från världen. Kapitlet kommer att avslutas med en redogörelse av Kinas FDI i Afrika. I kapitel 4 följer först en generell översikt av bestämningsfaktorer bakom FDI, för att sedan genom en litteraturstudie för att beskriva de drivandefaktorerna bakom Kinas FDI till SSA. Därefter i kapitel 5 analyseras och bearbetas litteraturen för att kunna illustrera de möjliga ekonomiska effekterna Kinas FDI kan ha på utvecklingen och den ekonomiska tillväxten i kontinenten. Avslutningsvis sammanfattas uppsatsen i kapitel 6.

2. Bakgrund

Kinas snabba utveckling på tillverkningsindustrin de senaste 30 åren genererar ett ökat behov och efterfrågan för olja och andra mineraler. För att bemöta behovet hemma, har Kinas handel och FDI med naturresursrika länder, därmed även med Afrika. Kina är idag den tredje största investeraren, näringsidkare och biståndsgivare i ett urval av afrikanska länder, och enligt många även en ny stor ekonomisk kraft i SSA som helhet. I detta kapitel följer ett kort historiskt bakgrund om Kinas relation med Afrika, samt deras nya samarbete s.k. FOCAC.

2.1. Historisk översikt över Kina och Afrika relationen

Relationerna mellan Kina och Afrika sträcker sig över flera decennier. Kinas syfte var till en början att överföra sina ideologiska och revolutionära värderingar i kontinenten om anti - kolonialism, anti - hegemoni, ekonomiskt oberoende, globalt samarbete och självständighet. (Yumei, 2007)

Den första politiska formella relationen mellan Kina och Afrika förkunnades mellan år 1963 och 1964. Under samma tid inrättade Kina fem principer för utveckling av relationer med arabländerna och afrikanska länder. (Moody, 2011) Eftersom att Kinas förbindelser med Afrika skiftade, från ideologiska till ekonomiska intressen under 1990 talet, ändrades även den allmänna uppfattningen om Kina som en ideologiskt allierad till en handelspartner. (Moody, 2011)

Vid millennieskiftet fokuseras Kinas relation med Afrika på handel och ömsesidiga ekonomiska fördelar. Kinas engagemang i Afrika ökade avsevärt sedan millennieskiftet då även samma år bildades forumet för Kina-Afrika samarbetet, så kallade FOCAC. Det fördjupade ekonomiska engagemanget blev mångfacetterat och likt de flesta industrialiserade ländernas engagemang i kontinenten, vilket realiserar genom en mix av bistånd, skuldavskrivningar, direkta investeringar i naturresursutvinning och infrastrukturella investeringar, samt direkta bidrag till olika former av utbildning. Till skillnad från andra investerings länder, har Kina en statsägdd bank, så kallade Exim Bank, vilket finns på plats i världlandet med syfte att främja Kinas export och FDI särskilt inom utvinning av naturresurser (Taylor, 2007). Bland de naturresurser som fångar

upp Kinas nya intresse i Afrika är: olja, koppar, järnmalm, bauxit, uran, diamanter, osv, den viktigaste är dock oljan. Oljan utgör 62% av den totala afrikanska exporten till Kina, där Angola levererar 47% av den totala, följt av Sudan som levererar 25%, Demokratiska republiken Kongo 13%, Ekvatorialguinea 9% och Nigeria 3% (Broadman, 2007). Exim banken lånar dessutom pengar även till inhemska afrikanska företag och staten i utbyte mot olja. Dessutom, till skillnad av andra internationella organisationer som IMF eller ODA, ställer Kina inga krav på motprestation om en god samhällsstyrning för att landet i fråga ska bli rättfärdigade till lån eller bistånd. (Taylor, 2007)

2.2 FOCAC – The Forum on China - Afrika Cooperation

Forumet om Kina - Afrika Samarbete, FOCAC, är en plattform som inrättats av Kina och Afrikanska länder och föreställer ett så kallad syd - syd ömsesidigt ekonomiskt samarbete, samt samråd och dialog mellan utvecklings länder. FOCAC följer efter Pekings 'going global' politik vilket betyder att de fem principerna för fredlig samexistens som är grunden i formandet av Pekings utländska förbindelser, gäller även här. Särskilt principen om *icke – inblandning* i staters suveränitet är ett ledmotiv i kinesiskt utrikespolitik och även i FOCAC (Taylor, 2007). FOCAC konferenser hölls vart tredje år sedan år 2000, i syfte att öka handeln och investeringar mellan parterna (Focac.org).

Den första ministerkonferensen, *FOCAC I*, hölls året 2000 i Peking, som visade en ny karaktär av kinesisk-afrikanska relationer. Konferensen ställde i centrum stimulering och skapandet av en rättvis och opartisk ny internationell ordning, samt att stärka ett långsiktigt partnerskap mellan Kina och Afrika om ekonomisk och social utveckling (Wengping, 2006).

Den andra konferensen, *FOCAC II*, hölls år 2003 i Etiopien. Temat för denna konferens var "Pragmatisk och handlingsinriktad samarbete", vilket syftade till att fördjupa Kina - Afrika samarbete inom områden som: politik, Human Resources, jordbruk, infrastruktur, investeringar och handel (Enuka, 2010). Samma år hölls även den första Afrika - Kina Business konferensen med över 500 kinesiska och afrikanska entreprenörer, vilket slutade med 21 undertecknade samarbetsavtal värt 1 miljard dollar (Wang, 2006).

FOCAC III, den tredje ministerkonferensen hölls i Peking året 2006. Året blev känd som Kinas *Year of Africa*.(Enuka, 2010) och toppmötet sammanföll med

publiceringen av vitboken den så kallade *China's African Policy* (Wengping, 2006). Boken innehöll, medgivande för marknadstillträde för Afrikanska länder i Kina, ökning av kinesiska investeringar i Afrika, utökning av jordbruks samarbete och främja byggandet av infrastruktur såsom transport, telekommunikation, maskiner, etc. (Cisse, 2012). Ett av de viktigaste målen med konferensen var att minska Afrikas skulder, ekonomiskt bistånd för att bygga sjukhus och vårdcentraler för förebyggande och behandling av malaria samt läkemedel för malaria; och ytterligare investeringar i kontinenten vård, personlig träning och ytterligare stipendier för afrikaner att studera i Kina, samt förmånliga lån på 3 miljarder dollar (Wengping 2006; Focac.org). Detta signalerade den framtida inriktningen på Sino - Afrikanska relationerna som enligt Enuka (2010) bidrog till handels tillväxt mellan parterna.

FOCAC IV, den fjärde ministerkonferensen hölls i Egypten, år 2009, som samlade 50 afrikanska länder. I detta toppmöte aviserade premiärministern Wen Jiabao åtgärder för att stärka Kina - Afrika samarbete. Dessa åtgärder bland annat, hjälpte Afrika att bygga upp finansiering kapaciteten, förutsatt lån för att stödja utvecklingen i Afrika vad gäller import, byggande av skolor och sjukhus, och utbildning för afrikanska arbetare. (Enuka, 2010)

FOCAC V hölls år 2012 åter i Peking. Fokusen låg på miljöfrågor, energi-och resurseffektivitets säkerhet, samt hållbar utveckling och tryggad livsmedelsförsörjning. För att ytterligare fördjupa och stärka Kina - Afrika samarbetet ingår i den nya strategin även expanderings av ytterligare samarbete i investeringar och finansiering i Afrika, fortsatt stöd till Afrika, genomföra "Kina-Afrika människor - till folk vänskap åtgärder" för att stödja och främja utbyte och samarbete mellan folk organisationer, kvinnor, ungdomar, akademiker etc., samt stimulera och finansiera fred och stabilitet i kontinenten. (Focac.org)

3. Kina, Afrika och FDI

I detta kapitel följer en kort beskrivning av Kinas totala FDI utflödet, Afrikas totala FDI inflödet och avslutningsvis en kort redogörelse av Kinas FDI och andra investeringar som har skett i Afrika sedan millennieskiftet till följd av det nya samarbetet.

3.1 Kinas totala utgående FDI

Då Kinas integrering med omvärlden har ökat snabbt sedan 1990 - talet, har även deras FDI utflöde ökat. Kinas utländska investeringar till alla kontinenter har visat en stark positiv trend de senaste åren. Kinas mest intensiva FDI går dock främst till sina asiatiska grannländer (65 %), med Hong Kong som huvudmottagare, följd av Latin Amerika (11 %) och EU (4 %). (Cheng & Ma, 2007; Moody, 2011). I figur 1 är illustrerat Kinas genomsnittliga totala FDI utflöde i andelar mellan år 2004 - 2010.

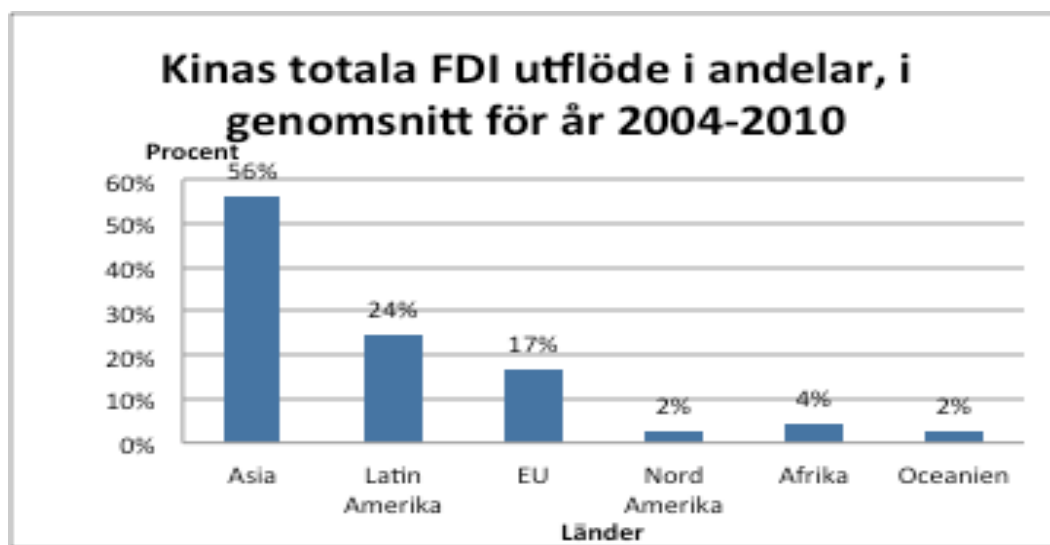

Fig.1. Kinas totala FDI utflöde i andelar, år 2004 - 2010. Källa: Egen illustration baserad på informationen från *Statistic Bulletin of China's Outward Foreign Direct Investments 2010*, (MOFCOM, 2010)

I figur 2 finns diagram illustrerat med sektorer som Kinas FDI hamnar i för året 2010. Leasing & företagstjänster är de mest populära sektorerna, beräknat för 97 246 miljoner USD, vilket följs av gruvdrift (44,660.64 miljoner USD), den finansiella sektorn (55,253.21 miljoner USD) och grossist- och detaljhandeln (42,006.45 miljoner USD). (MOFCOM, 2010).

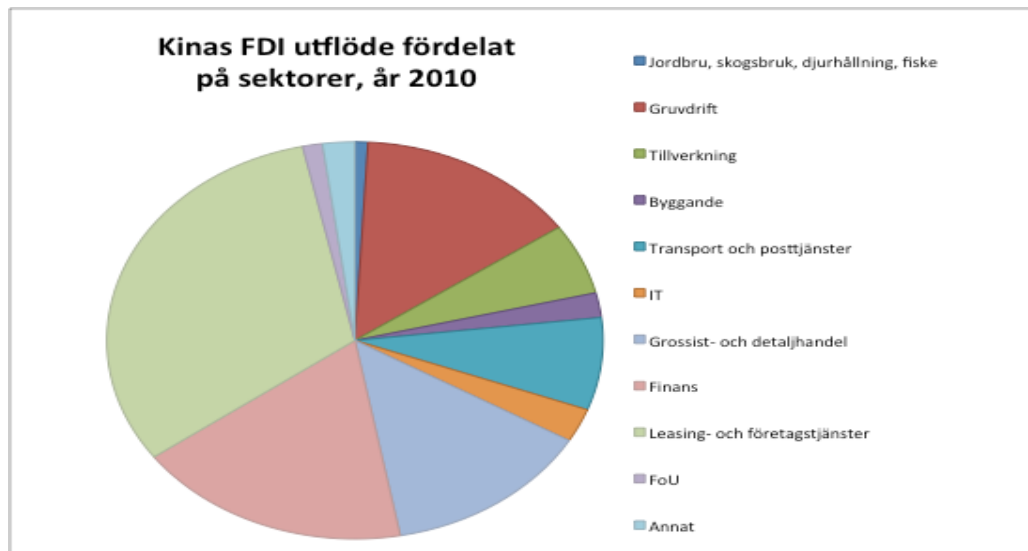

Fig.2. Kinas FDI från år 2010 fördelat på de olika sektorerna, baserad på informationen från Statistic Bulletin of China's Outward Foreign Direct Investments 2010, (MOFCOM, 2010)

Kinas snabba utveckling på tillverkningsindustrin har genererat ett ökat behov och efterfrågan på olika naturresurser som inte kunnat tillgodoses med inhemska tillgångar. År 1999 etablerade Kina *Go Global* politiken som har som mål att främja FDI, särskilt i utvinningsindustrin, och export av naturresurser. Sedan etableringen har Kinas utgående FDI på utvinningsindustrin visat den snabbaste tillväxttakten (Moody, 2011) Fram till 2003 var dock de utgående FDI i princip tillåtna endast för kinesiskt statsägda företagen (SOE) (Buckley et. al., 2007). Även idag utförs flesta storskaliga investeringar som sker i utlandet, av kinesiska SOE:s, vilket begränsar summan av privata företag som verkar i utlandet. Särskilt i utvinningsindustrin är nästan alla kinesiska företagen SOE:s. (Cheng & Ma, 2007) Ett annat iögonfallande inslag på Kinas FDI, är det som går till Afrika, vilket är relativt hög och utvecklas positivt med åren sedan år 2000. (Moody, 2011)

Oljan är den mest efterfrågade naturresursen av Kina och spelar en stor roll i etableringen av *Go Global* politiken. Det ökade behovet på oljan till följd av den senaste utvecklingen i landet, resulterade i en betydande omstrukturering av oljeindustrin i Kina. Året 1998 centraliserade den kinesiska regeringen de flesta statsägda bränsle verksamheter, genom att placera de under tillsyn av den statsägda energimyndigheten. Peking etablerade två stora företag inom oljesektorn, nämligen China National Petroleum Corporation, CNPC, och China Petrochemical Corporation, Sinopec. Båda företagen är idag stora globala aktörer

i världens oljeindustri och är dessutom mer eller mindre involverade i alla nivåer av exploatering och produktion av oljan. Ett annat företag som verkar offshore på exploatering och produktion av oljan är China National Offshore Oil Corporation, CNOOC, som bildades år 1982. Värt att nämna är att alla tre företagen är fortfarande statsägda. (Taylor, 2007)

Slutligen, måste alla kinesiska företag, även de som utförs privat, som vill verka internationellt få godkännande från kinesiska myndigheter. Investeringsprojektet måste följa förteckningen för uppmuntring av FDI som regeringen har etablerat, och kan begränsas eller avslås om projektet inte är i strikt linje med regeringens politik (Buckley et. al., 2007, p. 500). I slutet av 2010 har mer än 13 000 inhemska företag etablerat cirka 16 000 företag i utlandet, utspridda i 178 länder (regioner) globalt.

3.2 Afrikas totala inkommande FDI

Länderna i Afrika har varit bland de fattigaste länderna i världen och haft en låg ekonomisk tillväxt i flera decennier. Sedan slutet av 90-talet och särskilt de senaste 10 åren har dock de flesta länder visat en ökning på deras ekonomiska tillväxt och utveckling. En anledning anses vara de FDI inströmmarna som har ökat under det nya milleniet och en annan, prisökningarna på naturtillgångar (Sundaram, m.fl. 2011)

Afrika har historiskt sett haft en liten andel av de totala FDI strömmarna i världen. De senaste åren har dock Afrika blivit en alltmer viktig destination för globala FDI. (Lugt, m.fl. 2011) Under 90 – talet låg Afrikas andel av de totala FDI som gjordes i världen på 1,3 %, medan under den nya milleniet trenden vände och FDI inflödet stigit upp till 3,7 % året 2011. (UNCTAD, 2013) Även om det är för tidigt att säga om utländska investeringar kommer att fortsätta öka även i framtiden, så tyder allt på att Afrika kommer att vara ett fortsatt populärt mål för globala FDI.

Då den totala FDI i världen ökat har även de totala FDI inflöden i Afrika ökat markant jämfört med före millennieskiftet. Året 2009, efter finanskrisen, var ett undantag, vilket medförde att Afrika mottog något mindre FDI till skillnad från de senaste åren. Likväl, året 2011 var de totala FDI inflöden till Afrika med hela 42 miljarder dollar. (Lugt, m.fl. 2011) I figur 3, finns en illustration av de totala FDI inflöden i Afrika för år 1990 - 2011.

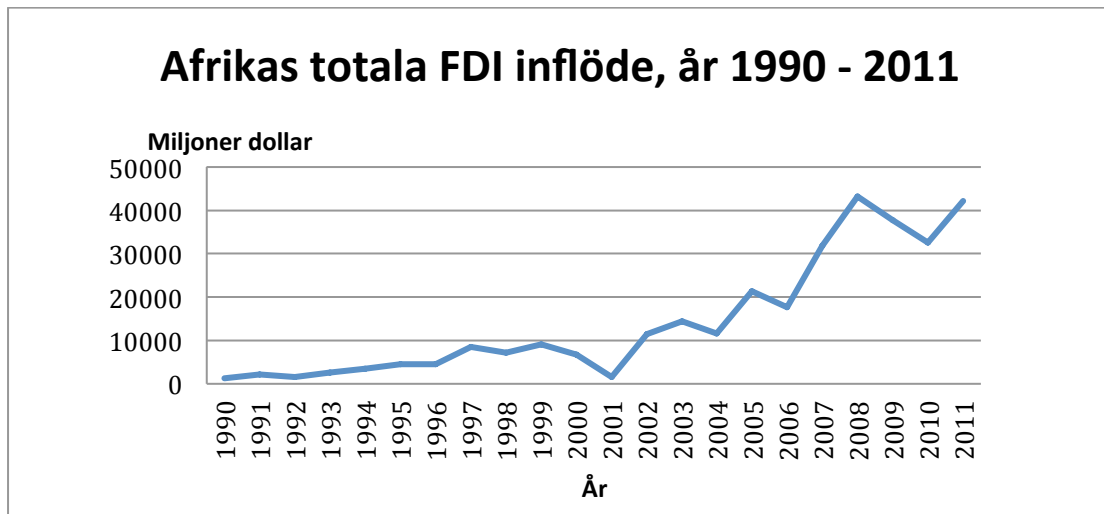

Fig. 3. Afrikas totala FDI inflöde från omvärlden, 1999 - 2011, baserad på statistik från: World Bank 2013

Den drastiska ökningen av FDI i kontinenten kan förklaras med FDI inströmmarna som Afrika mottar från tillväxtekonomier, som Kina och Indien. Vilket även anses har kompenserat förlusten av FDI året 2009, som Afrika tappade från såväl som från industri länderna som från tillväxtländerna. En del av ökningen på FDI kan också förklaras med prisökningen på råvarorna samt av ökade företagsvinster det bringar. (Lugt, m.fl. 2011)

Diversifieringen av FDI som kommer in i Afrika är dock ganska begränsat och de hamnar ofta i enstaka sektorer, främst den primära sektorn, och i några få länder som har stora kvantiteter av naturtillgångar. Ett iögonfallande inslag är Angola som har stora kvantiteter av olja och har blivit en alltmer populär plats för utländska direkta investeringar, eller Nigeria. Sydafrika, vilket har alltid varit en lockande plats för FDI inte enbart av deras naturtillgångar, men även på grund av deras någorlunda stabilare politiska och institutionella läge. Sydafrika har även en bättre utvecklad infrastruktur än resten av kontinenten och anses vara i samma nivå som ett utvecklat land. Det politiska läget och infrastrukturen spelar dock en stor roll även i investeringar i resten av länderna. Dessutom, länderna som mottar stora inflöden av utländska direktinvesteringar tenderar även att ha aktiva privatiserings program, liberaliserings politik på utländska direktinvesteringar och kraftig investerings främjande verksamhet. (Lugt, m.fl. 2011)

Den största mängden FDI finns i Sydafrika och Nigeria. Utöver de har även ett flertal länder växt fram som framgångsrika mottagare sedan 90-talet och särskilt det senaste decenniet. I diagrammet nedan (fig. 4), finns de topp mottagarna av FDI, för 1990-2010 talen. Jag delade de i två perioder, år 1990-1999 och år 2000 – 2010, för att kunna uppvisa att omvärldens FDI i Afrika ökat markant. sedan millennieskiftet

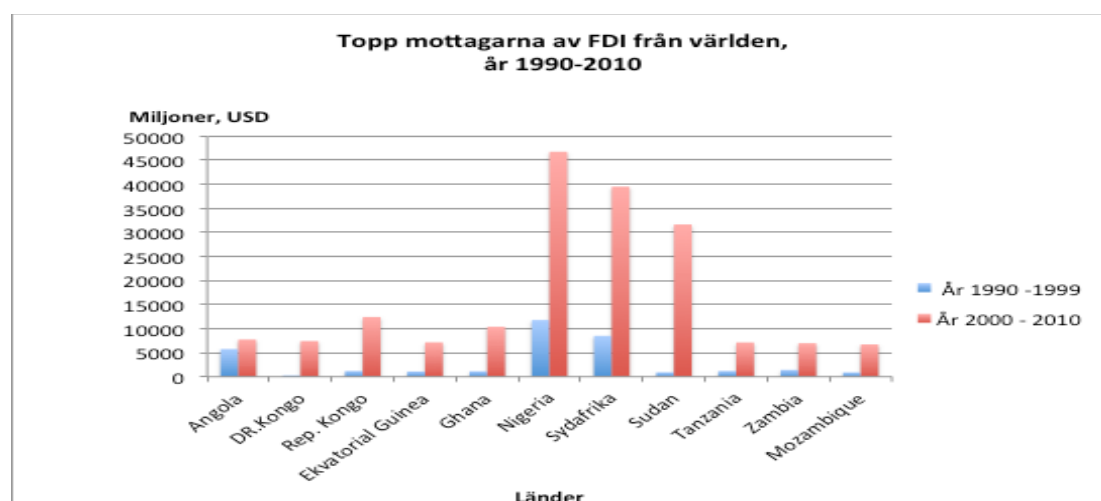

Fig. 4. Topp mottagarna av FDI från omvärlden från år, 1990-2010, baserad på statistik från: World Bank 2013

Angola, Nigeria, Sydafrika och Sudan är länderna som har visat höga BNP siffror i genomsnitt mellan år 2000 – 2010. Den genomsnittliga FDI som andel av BNP för dessa fyra länder mellan år 2000 – 2010, utgör 6 % för Angola, Nigeria 3 %, Sydafrika ca 2 % och Sudan 8 %. De övriga länderna i figuren har visat någorlunda höga siffror på BNP och FDI som andel av BNP ser ut som följande: DR. Kongo 7 %, Rep. Kongo 14 %, Ekvatorial Guinea 13 %, Ghana ca 5 %, Tanzania ca 5 %, Zambia 7 %, Moçambique ca 7 %. Se tabell 3 i Appendix.

Trots att merparten av inkommande FDI har i flera dekader varit koncentrerade på den primära sektorn, har det senaste åren visat sig att FDI ökat även inom andra sektorer. Bland dessa sektorer återfinns telekom-, turism- och textilindustrin, finansiell verksamhet (ex. banksektorn) och tjänstesektorn (bank tjänster, grossist – och detaljhandel), samt tillverkning av färdiga varor för export och regional konsumtion. (Abaidoo, 2012).

USA och EU är fortfarande i ledande positioner med utländska direkta investeringar. Ungefär 68 % av inkommande FDI stocken i SSA kommer från EU och 22 % kommer från USA. Som tidigare nämnts har investeringsgraden tagit fart på senare år även från andra utvecklingsländer genom så kallad syd - syd

kapital, med Kina i ledande position följt av Indien, samt interregional FDI från Sydafrika till resten av länderna i kontinenten. Jämfört med de totala FDI som sker i världen, såväl som i utvecklade länder men även i utvecklingsländer, FDI i Afrika sker fortfarande i ganska liten skala. (Lugt, m.fl. 2011, Broadman).

3.3 Kinas investeringar i Afrika

Sedan millennieskiftet hamnar Kina i tredje plats, som den mest aktiva aktören i kontinenten. Summan av Kinas FDI utflöde till Afrika ökade från cirka 75 miljoner USD år 2003 till cirka 6 miljarder USD år 2008, som sjönk drastiskt året 2008 med ungefär 4 miljarder USD (1,4 miljoner USD). 2010 tog dock investeringarna fart igen och ökade till över 2,1 miljoner USD. (MOFCOM, 2010) Figur 5 visar Kinas FDI tillväxt i Afrika, mellan åren 2004 – 2010. Trots att Kinas FDI i Afrika har ökat markant de senaste åren, står Afrika fortfarande för endast 4 % av Kinas totala FDI mellan dessa år (Se figur 1 ovan i kapitel 3.1)

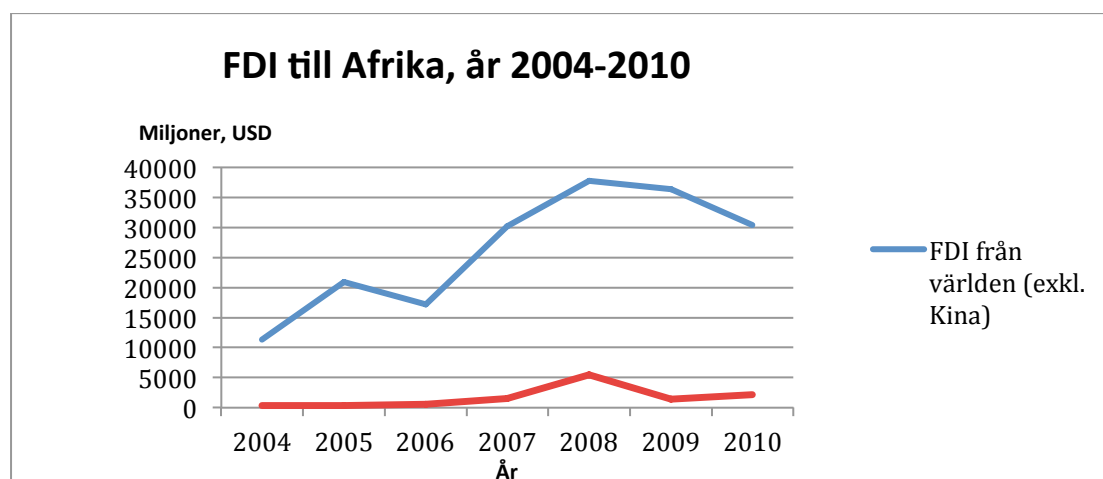

Fig.5. FDI till Afrika, 2004 - 2010. Källa: Egen illustration baserad på informationen från *Statistic Bulletin of China's Outward Foreign Direct Investments 2010*, (MOFCOM, 2010), och *World Bank 2013* för FDI från världen

Kinas mest intensiva och majoriteten av FDI i Afrika är koncentrerade i utvinningsindustrin (Moody, 2011). För att kunna genomföra sin investeringspolitik i Afrika, har kinesiska regeringen två statsägda banker, China Export & Import Bank (Exim Bank) och China Development Bank (CDB). Exim Bank erbjuder handelskrediter och investerings lån med inriktning till afrikanska projekt som är huvudsakligen koncentrerad på långsiktig infrastruktur, energi och gruvdrift. Medan CDB lanserade Kina-Afrika utvecklingsfonden för att stödja Kinas utländska investeringar i Afrika. (Cheng &

Qian, 2010)

Tabell 1 visar de 10 Afrikanska länderna och dess råvaror som Kina extraherar och investerar mest i. De första sju länderna står för ungefär 90 procent av Afrikas råvara exportörer till Kina (Moody, 2011).

Land	Råvaror
1. Angola	Olja
2. Sudan	Olja
3. Kongo	Olja, timmer, basmetaller
4. Ekvatorial Guinea	Olja och timmer
5. Gabon	Trä, järnmalm och mangan
6. Nigeria	Olja
7. Södra Afrika	Järnmalm, diamanter, basmetaller, mangan, koppar, platina och aluminium
8. Zambia	Koppar och basmetaller
9. Ghana	Mangan
10. Namibia	Koppar

Tabell 1. Källa: David H. Shinn, "Military and Security Relations: China, Africa and the Rest of the World", i Rotberg (2008)

Oljan däremot spelar en stor roll i Kinas engagemang i Afrika. Kinas tre största statsägda oljeföretag som verkar globalt, verkar även i Afrika. CNPC har verkat i Afrika sedan 1990 talet. De har hittills investerat i 27 stora oljebolag och naturgasföretag (Moody, 2011). Företaget är verksamt i bland annat Algeriet där de äger ett antal raffinaderier och har avtal om att prospektera efter olja i två block. I Algeriet är även Sinopec verksam, samt Petro China, en annan stor kinesisk oljebolag, vilka har avtal om att gemensamt utveckla oljefält och bygga upp ett raffinaderi. (Xu, 2004) CNPC's och Sinopec's investeringar i Sudans oljeresurser och borrhingsrättigheter till ett oljefält i Sudan idag utgör 52 % av Kinas egen olja, samtidigt som 65 % av Sudans oljeexport går redan till Kina (Moody, 2011). Sinopec har sedan 2004 även avtal med Gabon om försäljning av oljan till Kina, äger 27 % av blocket på ett oljefält i Elfenbenskusten samtidigt som andra kinesiska företag visar intresse för att genomföra exploateringen av mangan och guld (Taylor, 2006). I Angolas Sonangol har bolaget 40 % av aktierna i den lukrativa oljeblock s.k. Block18, efter att regeringen föreslog en 1,1 miljarder dollar "signatur bonus" av en total investering som uppgick till mer än 1,4 miljarder dollar. CNOOC å andra sidan äger en andel i en Nigeriansk olje- och

naturgasfält och har borrhingsrätt i Kenya. Förutom dessa tre stora oljebolag finns även andra kinesiska oljebolag som gör liknande investeringar och får borrhingsrätter i andra delar av kontinenten där oljan är riklig och fortfarande utforskat. (Taylor, 2006) En del av förklaringen till de ökade kinesiska FDI i kontinenten, kan förklaras även med de prisökningarna på oljan och företagsvinster den bringar. (Cheng & Qian, 2010)

Kinas investeringar i Afrika utgörs dock inte av enbart investeringar i oljeindustrin. Kinesiska företag investerar även i livsmedelsproduktionen, som omfattar jordbrukssektorn (Hallam, 2009) De största Afrikanska mottagarna av FDI inom jordbruk FDI är för närvarande Sudan, Tanzania och Etiopien. Dessutom, Moçambique, Namibia och Gabon, är länder där kinesiska företag har ingått en mängd joint – venture, samriskföretag, inom fiskindustrin I Tanzania, Zambia och Zimbabwe, hyr kinesiska företag jordbruksmark (Naidu & Mbazima, 2008).

Kina har sedan länge varit engagerad även i ett flertal infrastruktur projekt (Broadman, 2007), såsom sjukhus, dammar, ämbetsverk och arenor, samt renoveringar av anläggningarna som är övergivna av europeiska företag (Taylor, 2006) Det förekommer dock att Kina gör avtal om byggnad av infrastrukturen i utbyte mot olja eller att i gengäld få borrhingsrätt. Angola som var i ganska dåligt skick efter det långa inbördeskriget men blev nekad till lån av IMF då den inte uppfyllde kravet om god samhällsstyrning, mänskliga rättigheter och korrupcion, var bland de första länderna i Afrika som Kina lånade pengar till i utbyte mot oljan med syfte att bygga upp infrastrukturen i landet. (Taylor, 2007a)

Enligt rapporter uppskattas det att det finns cirka 800 kinesiska företag engagerade i kontinenten, såväl som inom utvinningsindustrin men även i andra sektorer. Bland andra sektorer återfinns textil, detaljhandel, fiske och skaldjur jordbruk, kommersiella fastigheter och transporter, samt turism och telekommunikation. (Broadman, 2007) De topp mottagarländerna av Kinas FDI i Afrika, exklusive Sydafrika som står själv för nästan 6 miljarder USD, visas nedan i fig.6. I fig. 7 som finns på appendix är däremot illustrerat ett likande diagram dock här jämfört med FDI som kommer även från omvärlden. Jag har utelämnat Sydafrika på båda figurer då deras inkommande kinesiska FDI jämfört med andra länder gör att de knappt syns i diagrammet, i fig. 8 i appendix finns dock

ett diagram illustrerat med de topp fyra mottagare av Kinas FDI där Sydafrika är med.

Från fig.6 ser vi att den största delen av Kinas FDI går till naturresurs rika länder. I länderna som Ghana, Mauritius, Etiopien, Kenya och Madagaskar går Kinas FDI till bland annat telekom och infrastruktur projekt (Broadman, 2007). Det anses att den senaste ökningen av FDI i Afrika har haft en stor effekt på den nya höga ekonomiska tillväxten i kontinenten (McNamee, 2012).

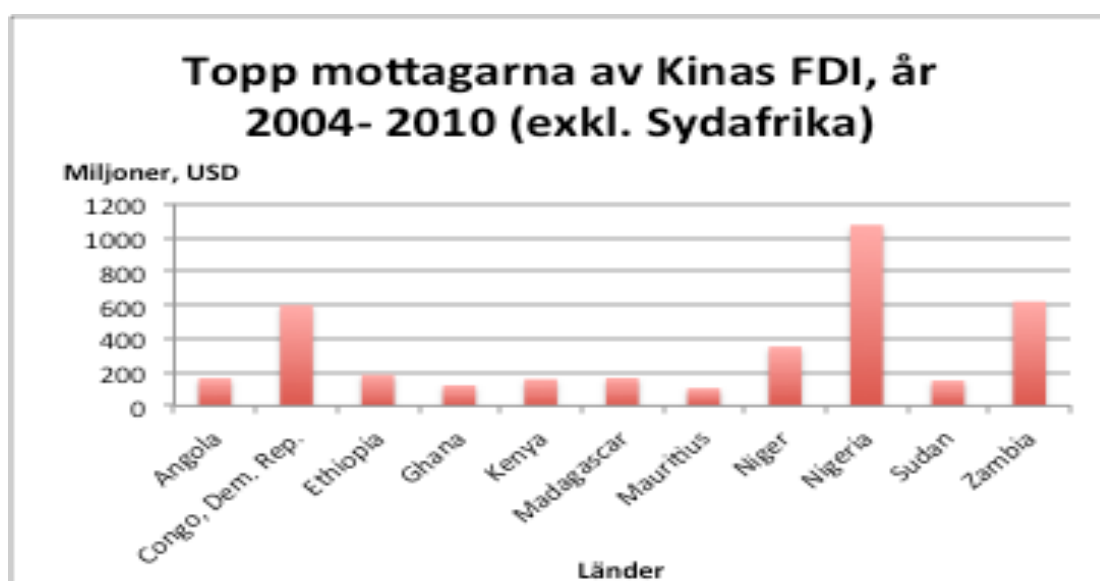

Fig. 6. Topp mottagarna av Kinas FDI i Afrika, mellan år 2004 - 2010. . Källa: Egen illustration baserad på informationen från Statistic Bulletin of China's Outward Foreign Direct Investments 2010, (MOFCOM, 2010)

4. Bestämningsfaktorer bakom Kinesiska FDI i Afrika

Kinas expansion i Afrika och deras FDI i naturtillgångar, särskilt oljesektorn, samman med deras *icke – inblandning* politik, har fångat uppmärksamheten hos Europeiska beslutsfattare, samt i media och forskning världen över. Särskilt mycket uppmärksamhet väcktes samman med topp forum mötet i Peking som hölls år 2006 då Kina deklarerade året som *The Year of Africa* och presenterade vitboken *China's African Policy* (Taylor, 2007).

I detta kapitel följer en beskrivning på bestämningsfaktorer bakom FDI flöden baserat på den allmänna FDI teorin, för att sedan kunna bädda in de i Kina – Afrika kontexten. beskriva bakom kinesiska FDI i Afrika.

4.1 Bestämningsfaktorer bakom FDI

Den allmänna FDI teorin, som är uppbyggd på erfarenheter från västerländska investerare, förutsätter att det finns tre primära drivkrafter bakom FDI, nämligen *resurs – sökande*, *marknads – sökande* och *effektivitets (kostnadsreducering) – sökande* (Buckley et al 2007, jfr Dunning & Lundan, 2008). Dessa i sin tur speglar flera olika motsvarande bestämningsfaktorer. En ytterligare bestämningsfaktor som kommer att behandlas i detta arbete är den politiska och institutionella situationen i värdlandet.

Buckley m.fl. (2007) anger att *resurs – sökande* FDI från tillväxtekonomier inträffar på grund av att man vill förvärva eller säkra tillgången på naturtillgångar som är en bristvara hemma, såsom energikällor och råvaror. Därmed är naturresurstillgången en bestämningsfaktor bakom FDI. Trots att idag har den relativa betydelsen av naturresurser minskat som en FDI bestämningsfaktor, har den historiskt sett varit en av de viktigaste faktorerna bakom FDI. MNE väljer FDI istället för handel till följd av att resursrika länder oftast saknar väsentlig kapital som krävs för resursutvinning, har brist på den teknologiska kompetensen som krävs för utvinning, samt den infrastruktur som behövs för att transportera råvaran bör vara på plats, om ej, den kommer att skapas (UNCTAD, 1998: 106).

Anledningen till *marknads – sökande* FDI är att utnyttja och främja nya marknader, respektive upprätthålla eller skydda dem. Det centrala i detta sammanhang är tillgången till fördelaktiga marknader (Dunning & Lundan 2008:

70). *Marknads - sökande* FDI från tillväxtekonomier görs enligt Buckley (2007), för att komma in i distributionsnätet och för att underlätta exporten till hemlandet, samt att öka exporten från värdlandet till andra stora och snabbväxande marknader. Bestämningsfaktorerna i detta sammanhang är marknadens storlek, som innefattar ekonomisk tillväxt, marknadstillväxt, ekonomisk diversifiering etc. (Claassen m.fl. 2011; Buckley m.fl. 2007)

Effektivitets (kostnadsreducering) - sökande FDI, inträffar när utländska företagare söker sig till regioner (länder) med syfte för att reducera sina kostnader på inputsfaktorer. Lägre arbetskraftskostnader brukar vara den inputsfaktor som mest lockar till sig FDI inflöden (Buckley m.fl. 2007).

Det *politiska/institutionella och ekonomiska tillståndet* och dem potentiella risker de kan medföra för multinationella företagen, anses ha en avskräckande effekt på investeringsbeslutet (Buckley, m.fl. 2007). En viktig drivande faktor bakom FDI är det institutionella läget i värdlandet. Enligt Blognien (2005) är den institutionella kvalitén i värdlandet en viktig bestämningsfaktor bakom FDI flödet, särskilt för outvecklade länder. Författaren poängterar att svaga institutioner med avseende till rättskydd av tillgångar ökar möjligheten för expropriering på företagens tillgångar, vilket gör investeringarna mindre troliga. Vidare, institutioner som är nödvändiga för välfungerande marknader, såsom hög korruption, ökar kostnaderna för att göra affärer som följaktligen minskar FDI inflödet i landet. I den utsträckning som svaga institutioner leder till dålig infrastruktur, leder det även till sjunkning av den förväntade lönsamheten, därav även FDI flöden. En annan faktor som också har en stor effekt på FDI värdlandet humankapital nivå. Humankapital är den viktigaste inputsfaktorn för i stort sett alla företag, därmed är avgörande för företagens framgång. Således, lägre humankapitalnivå anses ha en nedslående effekt på FDI.

4.2. FDI teorin i Kina – Afrika kontexten

Trots att FDI teorin är uppbyggd på erfarenheter från västerländska investerare, tillämpas samma antaganden även för studier kring bestämningsfaktorer bakom FDI från tillväxtekonomier, därmed även för Kina. Utfallet för kinesiska multinationella företag visar dock särdrag jämfört de traditionella FDI (Buckley m.fl. 2007).

Den viktigaste särdragen för Kinesiska MNE' s är att den största delen av företagen är statsägda och statligt kontrollerade, så kallade SOE, som då också stöds av staten (Morck et al. 2008). Stöd från regeringen medför implikationer för företagen, i form av att kinesiska SOE:s får mjuka budgetrestriktioner, så kallade *soft – budget constraint*, vilket gör att företagen är mindre riskbenägna, samt bjuder över i syfte att konfrontera utländsk konkurrens för att komma in på marknader, även om vinstmöjligheterna är inte så stora (Warner m.fl. 2004; Taylor 2007a). Därmed, till skillnad för privatägda MNE, anses vinstmaximering inte vara deras huvudsyfte, men kan även reflektera politiska mål (Kolstad & Wiig 2009).

Ett annat särdrag som uppstår är till följd av grundprincipen på Kinas utrikes politik, nämligen *icke – inblandningspolitiken*, som gör att Kinas MNE' s investerar även i politiskt instabila länder, samt svaga institutioner (exempelvis massiv korruption). Länder som är strikt sanktionerade av EU och USA (Aldén, 2007; Eureka, 2010).

4.2.1 FDI i naturresurser/oljeindustrin

Det finns en utbred uppfattning om att Kinas huvudmotiv med expansionen i Afrika är de överflödiga naturtillgångar som kontinenten besitter. Aldén m.fl. (2008) argumenterar att den övergripande drivkraften bakom Kinas FDI till Afrika har varit kinesiska regeringens strategiska strävan efter resurser för att säkerställa råvaruförsörjningen i hemlandet till följd av landets position som ett centrum för global tillverkning, samt de senaste decenniernas betydande ekonomiska utveckling i landet.

I termer av resursökande är energiresurser, nämligen olja och gas, Kinas mest efterfrågade råvara i Afrika, därmed även de mest intensiva kinesiska FDI sker i oljeindustrin (Aldén, 2008). Både inom ekonomisk men även politisk litteratur, ger detta upphov till att oljan anses vara en av de viktigaste drivkrafterna bakom Kinas FDI. Exempelvis, Claassen m.fl. (2011) visar i deras empiriska undersökning att sambandet mellan olja och kinesiska FDI visar en signifikant och positivt värde.

Kinas oljepolitik och deras expansion i Afrikas oljeverksamhet har fångat uppmärksamhet världen över. Taylor (2007a) argumenterar att Kinas oljepolitik i Afrika har två huvudmål: på kort sikt att försäkra utbudet för oljan för att kunna

tillgodose den ökade efterfrågan av olja i Kina, medan på långsikt är Kinas mål att bli en global aktör på den internationella oljemarknaden. Enligt prognoserna kommer Kinas import av olja stiga från 4 miljoner fat per dag i dag till 11 miljoner fat per dag år 2030. Följden av en sådan ökning, hävdar Taylor (2007), påverkar tillgången på olja, därav kostnaden av denna. Kinas *utåtriktade oljeekonomi* som etablerades 1995, menar Jiang (2005) att "*Kinas strävan efter energisäkerhet är mer än enkel ekonomisk strategi. Det handlar om Kinas övergripande utvecklingsstrategi, i riktning av Kinas modernisering program [och] där Kina vill framstå som en världsmakt*". Taylor (2007a) och Hoffman m.fl. (2007) påstår att Afrika är en utmärkt plats för att driva sin strategi eftersom kontinenten är rik på ännu icke extraherade råvaror. Vidare hävdar Taylor (2007) att Pekings uppmuntring för statskontrollerade företag om säkring av prospekterings- och leveransavtal med stater som producerar olja, gas och andra resurser, är den strategi som valts för att förvärva utländska energiresurser via långtidskontrakt. Därmed relateras drivkrafterna bakom Kinas massiva FDI i oljeutvinning, även till *marknads – sökande* FDI, då teorin förutsätter att FDI sker i syfte att öka exporten från värdlandet till andra internationella marknader (Buckley m.fl. 2007).

SOE:s *soft – budget constraint* leder vidare till att kinesiska företag tar sig in i marknader som andra privata MFN inte vågar (Buckley m.fl. 2007). Ett exempel på detta är Kinas FDI i politiskt instabila länder som Sudan och Zimbabwe, som också leder till att Kinas ställning om normer för transparens och mänskliga rättigheter, ifrågasätts, vilket jag kommer att prata mer om i kapitel 4.2.3. Kina yttrar dock samarbetet som "speciella relationer" eller ett "vinn-vinn" Kina-Afrika samarbete. Å andra sidan menar andra forskare att även om relationen har några svaga punkter, är den fortfarande bättre än västvärldens inblandning och oegennyttighet. Moyo (2009) hävdar i denna riktning att relationen är ett alternativ till scenariot av en *bistånds-beroende ekonomi*, eftersom här fokuseras parterna på handel och investeringar, samt tillhandahåller Afrika den infrastruktur som gör det möjligt att flytta upp utvecklingen. Taylor (2007a) hävdar att FDI från kinesiska SOE' s leder till en fruktan hos aktörerna som inte såg möjligheterna före Kina och därmed uttrycker oro över omfattningen av Kinas engagemang i kontinenten.

Av ovanstående litteratur kan det utläsas att de politiska och institutionella risker som enligt den generella teorin anses ha en avskräckande effekt på FDI (se 4.1), verkar inte ha samma effekt på kinesiska FDI. Claassens m.fl. (2011) resonemang att så länge ett land har en stor tillväxtpotential, kommer Kinas FDI bestämmas av *marknads - sökande*. Andra forskare kommer också fram till att Kinas FDI går främst till snabbväxande länder i termer av ekonomiskt tillväxt och marknadstillväxt, samt diversifierade ekonomier, såsom Sydafrika, Nigeria, Mauritius mm. (Claassen m.fl. 2011; Yeung & Liu, 2008, Buckley m.fl. 2007), länder som är även rikliga på naturtillgångar (Claassen m.fl. 2011). Därmed trots att Kinas FDI går till diversifierade ekonomier, poängterar Claassen m.fl. (2011) betyder inte att Kinas FDI är också diversifierade, deras FDI går fortfarande främst till naturtillgångar.

Utvinningssektorn i Afrika har dock historiskt sett alltid lockat FDI från hela världen. Adem (2010) hävdar att även om Kinas FDI och export i den afrikanska oljan ökat avsevärt de senaste åren, är de mindre i jämförelse med vad andra internationella oljebolag har redan investerat i kontinenten och mycket av Afrikas oljeexport har fortsättningsvis gått till OECD-länder. Ungefär 68 % av inkommande FDI stocken kommer från EU och 22 % kommer från USA (Broadman, 2007). I denna linje menar Arieff m.fl. (2010) att de senaste årens FDI ökningar har skapat tillväxt i kontinenten. Författarna tillägger dock att trots den ökade ekonomiska tillväxten, afrikanska länder som är rika på naturtillgångar tenderar att ha höga nivåer på korruption, arbetskraftsexploatering, miljöförstöring mm. De hävdar vidare att de senaste totala FDI intäkter har lett till ytterligare inhemsk korruption i vissa länder, samtidigt som de misslyckats att utnyttja dessa intäkter för att diversifiera sina ekonomier, att ytterligare öka produktiviteten eller förbättra de sociala tjänsterna.

Jordbrukssektorn är en annan naturtillgång som kinesiska företag investerar i stor skala i Afrika. Trots att Kina har en enorm landmassa, är den i själva verket ett land – knapp stat, i termer av åkermark, i förhållande till dess enorma befolkning (Naughton, 2007). Därmed den ökade oron om livsmedelssäkerhet och dess stigande priser, anser Hallam (2009) vara anledningen till Kinas investeringar i jordbrukssektorn. Författaren markerar att Kina är bland de viktigaste globala investerare i livsmedelsproduktionen. Kina investerar speciellt

mycket i obearbetade jordbruksmark, i syfte att trygga livsmedelsförsörjningen för sitt eget land. Därmed, förstärker detta antagandet om att kinesiska FDI i kontinenten bestäms av *resurs – sökande* (Claassen m.fl. 2011; Buckley m.fl. 200).

4.2.2 Infrastruktur investeringar

En annan strategi som Kina använder sig av i syfte att säkra afrikanska naturtillgångar är investeringar i infrastruktur. Claassen m.fl. (2011) anger att Kinas infrastrukturinvesteringar sker genom tre olika sätt: genom att sluta avtal med afrikanska företag inom bygg -, gruv- och särskilt i oljeindustrin; genom att ge förmånliga lån med en tämligen låg ränta i syfte att bygga upp infrastrukturen, men framförallt genom belåning till staterna, som återbetalas med naturresurser; samt genom infrastrukturinvesteringar i byggandet av järnvägar, dammar, idrottsanläggningar mm. i utbyte mot naturtillgångar (Claassen m.fl. 2011; Naidu, m.fl., 2009).

Adem (2010) menar att strategin '*infrastruktur för naturresurs*' uppvisar att Kina – Afrika relationen har inlett ett nytt koncept av en politisk ekonomisk integration av syd – syd kapital utbyte. Inom forskning kallas '*infrastruktur för naturresurs*' strategin även för '*Angola läge*', vilket betyder att det underlättar exploatering av naturresurser som Afrika har i överflöd (Adem, 2010; Claassen, 2011; Buckley, m.fl. 2007). Adem (2010) hävdar att formeln möjliggör Afrika att importera de resurser som Afrika saknar, vilket de inte hade kunnat gjort om finansiell återbetalning hade krävts. Samma formel används även för investeringar i andra länder såsom Sudan, Demokratiska republiken av Kongo, Guinea, Zimbabwe etc. (Adem, 2010). Andra forskare anser dock att detta sätt att göra affärer är okonventionellt, men har blivit en symbol som tillhör Kinas investeringsstrategi även med andra länder, såsom Latinamerika (Sautman & Hairong, 2009; Naidu m.fl., 2009). Därmed relateras dessa infrastrukturinvesteringar till *resurssökande* FDI, eftersom de sker i syfte för att tillhandahålla naturtillgångar (Buckley m.fl.2007; Claassen m.fl. 2011).

I linje med denna investeringsstrategi, den ghananska ekonomen Ayittey pekar ut Kina som den värsta förövaren, då han menar att detta är en byteshandel enbart för Kinas fördel. Han hävdar vidare att de är ogenomskinliga och tryggas genom mutor, då Kinas syfte är att stärka legitimiteten av regeringen för att underlätta tillgången till naturresurser, inte bredare utveckling i

kontinenten (McNamee, 2012). Claassen m.fl. (2011) kommer fram till i sin empiriska undersökning, att det inte går att bevisa att Kina bidrar till ytterligare korrupcion i de afrikanska staterna.

Å andra sidan är Kinas engagemang i landet mer komplext än det ser ut, då de investerar även i icke oljerika stater. Exempelvis har Kina investerat i stor skala i infrastruktur i Etiopien som varken är rik på mineraler eller olja, men däremot rik på andra naturtillgångar (Foster, m.fl., 2008), samt investeringar i Centrala Afrika, Liberia och Madagaskar (Adem, 2010). Dock menar Adem (2010) att det vore dumt att likt främjare av Kina – Afrika samarbetet se Kina som enbart en hjälpande hand i Afrika.

Kinas infrastrukturinvesteringar i Afrika ökade från 500 miljoner USD i början av 2000 talet till 7 miljarder USD år 2006 (Foster m.fl. 2008). Även dessa investeringar är något som har fångat uppmärksamhet världen över, då den ökar kraftfullt från år till år (Adem, 2010). Foster (m.fl., 2008) menar dock att Kinas investeringar i infrastruktur är långt mindre framstående jämfört med den infrastruktur underskott som råder i landet. I denna linje menar Adem (2010) att denna enorma infrastruktur underskottet kan vara anledningen till att Kinas relativt blygsamma infrastrukturinvesteringar drar till sig mycket uppmärksamhet och tycks lämna stor avtryck på kontinenten som leder till att Kinas avsikter i Afrika uppfattas som mycket annorlunda än de stora västmakterna. Andra främjare indikerar att storleken och kvalitén i Kinas investeringar i Afrika kan leda till en självuppfyllande fenomen för ekonomisk utveckling i kontinenten. (Sautman & Hairong, 2008; Broadman, 2007). Forskning visar att Kinas infrastrukturinvesteringar bestäms av *marknads - sökande* FDI, då man anser att infrastrukturinvesteringar inträffar om en viss marknad har tillväxtpotential eller är tillräckligt stor, samt att efterfrågan för infrastruktur är stor (Claassen m.fl., 2011; Buckley, m.fl. 2007)

4.2.3 Icke - inblandning politiken

En central aspekt av Kina- Afrika relationen är Kinas princip om *icke-inblandning* som bildar Kinas utrikespolitik. Principen betecknar ingen inblandning på andra länders interna angelägenheter, alltså lika rättigheter och respekt för suveränitet och hegemoni. Detta menar Eureka (2010) leder till att Afrika kan förhandla med Kina som jämlikar och söka ömsesidigt gynnsamma

resultat. Vidare, de politiska villkoren såsom bra styre som brukar efterfrågas av Europeiska biståndsgivarländer ingår inte i Kinas interaktion med Afrika (Brautigam, 2009). Kinas åtagande om infrastrukturutvecklingen i Afrika, utveckling av utbildning, jordbruk och ekonomisk utveckling utan att ställa några krav, tolkas av en del forskare som bevis på Kinas avsikter att hjälpa Afrika på längre sikt (Euka, 2010).

Aldén (2007) menar att det är allmänt erkänt att Kinas engagemang i Afrika de senaste åren, har avsevärt förändrat kontinentens beroende på USA och tidigare koloniala västerländska biståndsgivare. Euka (2010) påstår i samma linje, att Afrika har nu en alternativ källa för bistånd, handel och investeringar, samt att *icke-inblandnings* policyn på inre angelägenheter i kontinenten och ett partnerskap som bygger på jämlikhet och ömsesidigt respekt är mycket välkommet i Afrika, av främst afrikanska ledare. Det anses att Peking söker handels- och investeringsmöjligheter på en världsdel som förutspås ha betydande tillväxtpotential snarare än att behandla afrikanska staterna som behövande biståndsmottagare (Euka, 2010; Claassen m.fl. 2011). Emellertid, till följd av den markanta ökningen av Kinas FDI i naturresursindustrin i Afrika, särskilt oljan, samman med deras ointresse på andra länders interna angelägenheter, ifrågasätts allt oftare Kinas syfte med reengagemanget i kontinenten. (Taylor, 2007a).

Kinas *icke-inblandnings* politik har dock lett till kritik från omvärlden, särskilt till följd av deras investeringar i Sudan och Zimbabwe. De anklagar Kina för att blunda för envælde och korruption i dess strävan efter naturresurser, en anklagelse som enligt Taylor (2007 a) borde riktas till många aktörer involverade i Afrika. Denna policy anses dock uppmuntra korrumpierade regeringar till fortsatt korruption (McNamee, 2012). "*Det är ett mycket attraktivt motiv för många afrikanska ledare*", säger Koroma från National Accountability Forum i en intervju till Freetown i Sierra Leone (Taylor, 2007a). Vidare poängterar Taylor (2007b) att denna politik är utan tvekan en *moral hazard* för afrikanska regimer vis-a-vis finanspolitiska ansvar. Whi (2006) skriver vidare, att främjare av demokrati och mänskliga rättigheter visar oro för Kinas utrikespolitik och ökningen av den senaste handelsvolymen med Sudan. De hävdar att Afrikas fortsatta handel och relation med Kina kommer att endast hålla de ogynnsamma regimerna vid makten, öka korruptionen och hämma

processen om att motverka kränkningar av mänskliga rättigheter i kontinenten. I detta linje menar Claassen m.fl. (2011) att trots att man inte kan bevisa kausalitet mellan Kinas FDI och korruption i länderna, Kinas sätt att göra affärer står iallafall inte i vägen för att övervinna korruption i Afrika.

Shin (2006) å andra sidan påpekar att Kinas uppfattning för mänskliga rättigheter är att kollektiv utveckling är ett viktigare instrument än de individuella och politiska friheterna. Därmed menar han att Europa bör ta i beaktande Kinas skilda uppfattning om mänskliga rättigheter, för att effektivt kunna handskas med de utmaningar som Kina tillför Afrika.

Generellt bör de ekonomiska och institutionella riskfaktorer ha ett nedslående effekt på FDI (se 4.1). Eftersom kinesiska MFN är statsägda, samman med Pekings *icke-inblandning* politik resulterar i att de är mer våghalsiga i sina investeringar jämfört med andra internationella företag. Aldén m.fl. (2008) hävdar att Kinesiska MFN verkar hittills inte belastas av investeringsbegränsningar och inte heller den politiska instabiliteten som påverkar andra MFN' s investeringsbeslut haft någon nedslående effekt på Kinas FDI. Vidare hävdar Yeung & Liu (2008) att det politiska och ekonomiska stödet kinesiska regeringen möjliggör sina MFN, resulterar i att investeringarna sker mer eller mindre oberoende av risknivåer.

4.2.4 Arbetsplatser och konkurrens

Den generella FDI teorin förutsätter att FDI kan bestämmas även i syfte för *effektivitets-sökande* eller kostnadsreducering, som innebär att utländska företag söker sig till regioner som medför lägre kostnader för inputsfaktorer, såsom lägre arbetskraftskostnader (Buckley m.fl. 2007). Buckley (2007) menar att givet Kinas relativt låga arbetskraftskostnader, vilket Kina ännu har komparativa fördelar på, anses lägre arbetskraftskostnader inte vara en bestämningsfaktor bakom Kinas FDI i SSA. Snarare, brukar kinesiska MFN föra med sig både högkvalificerade som låg kvalificerade arbetskraft från Kina. Vilket i sin tur resulterar till att kinesiska företag anställer färre lokala invånare (Enuka, 2010).

Till följd av detta, visar forskning att befolkningen är missnöjda och anklagar kinesiska företag med att inte bidra tillräckligt till lokala sysselsättningen (Enuka, 2010; Hoffman, m.fl. 2007). Detta har skapat spänningar över

kontinenten, där protester och anfall mot kinesiska företag har förekommit. Exempelvis skriver Sjögren (2012) i en tidningsartikel att CNPC råkat ut för flera attacker i Södra Karfodan sedan år 2007, där de bland annat kidnappat kinesiska anställda från företaget, samt byggarbetare från andra kinesiska företag.

McNamee (2012) hävdar dock att påståendet om att Kina anställer enbart kinesiska arbetare är falskt. Han grundar sitt påstående på Brautigams forskning som visar att kinesiska företag, med undantag för företag inom bygg- och gruvprojekt i Angola och Libyen (före 2011) där ett stort antal kinesiska arbetare varit anställda, anställer fyra afrikaner för var och en kines. Författaren skriver vidare att små kinesiska företag som är etablerade i söder, anställer också fler lokala arbetare än kinesiska. Kinas försvar om att det förekommer att man inte anställer många lokala i visa områden, är på grund av att afrikanernas kompetenser och kapacitet är ganska begränsade (Broadman, Brautigam, 2009), vilket enligt McNamee (2012) är detta ett problem även för andra internationella företag. Detta är i enlighet med de teoretiska förutsättningarna, som anses att värdlandets humankapitalnivå har en avskräckande effekt på FDI. Nivån på humankapitalet spelar dock inte någon roll bakom kinesiska FDI i SSA, då bristen på kvalificerad arbetskraft i SSA brukar företag fylla ut genom att hämta med sig arbetskraft från Kina. (Claassen, m.fl. 2011; Buckley, 2009)

Afrikanska marknader är idag fyllda med kinesiska varor som ofta är billigare och anses vara av bättre kvalitet än lokala produkter, såsom kläder, smycken, elektronik, byggmaterial och även andra små saker (Euka, 2010; Ighobor, 2013). Claassen m.fl. (2011) argumenterar att detta bevisar att Kina syftar på att expandera nya marknader för att sälja sina billiga varor. Därmed betonar världsbanken fördelarna för konsumenterna till följd av tillgången på billiga kinesiska varor (Broadman, 2007). Vidare skriver Ighobor (2013) att konsumenterna i Afrika gillar kinesiska produkter för de är mer prisvärda. Kinesiska företags närvaro i SSA:s marknader har dock fördrivit många inhemska företag ur marknaden. I denna riktning hävdar Euka (2010) att medan konsumenter kan känna sig lyckliga, lider de inhemska industrierna av denna konkurrens, i synnerhet textil- och kläder industrin. Därmed skriver Whi (2008) att billiga kinesiska varor inte har förbättrat invånarnas ekonomiska tillstånd, eftersom de blir av med sina jobb. Till följd av detta har demonstrationer förekommit i flera länder. I Dakar har två

massdemonstrationer ägd plats, en från afrikanska och en från kinesiska småföretagare (Rotberg, 2008). Samtidigt som afrikanska småföretagare har försökt tygla de kinesiska småföretagarna genom lobbying sina regeringar att införa (eller upprätthålla) lagstiftning som begränsar deras verksamhet (McNamee, 2012). McNamee (2012) visar vidare att det senaste decenniet har nära 750 000 förlorat sina jobb inom textil industrin, samtidigt som i Lesotho har det uppskattats att kinesiska textilindustrin har skapat 100 000 jobb till den lokala befolkningen.

Cheung och Qian (2010) hävdar vidare att detta är oroväckande för tillverkningsindustrin som är den viktigaste delen av Afrikas insatser för industrialisering, samt att den orsakar ytterligare arbetslöshet i kontinenten. Författarna tillägger även, att allteftersom Kina inte skapar många arbetstillfällen för lokala invånare kan detta påverka Afrikas medel- och långsiktiga utveckling.

McNamee (2012) invänder dock att sedan Kina expanderat sina kopplingar till kontinenten har Afrikas tillverkningsindustri, bortsett från textilindustrin, ökat snarare än minskat. Han menar vidare att kinesiska grossister spelar också en allt större roll i leveranskedjor för småskaliga afrikanska handlare. Dessutom hävdar författaren att allt fler afrikanska köpmän och handlare reser till Kina för att köpa produkter och förbättra sin handel skarpsinne. Författaren hävdar vidare att Afrikas höga ekonomiska tillväxt visar att Kina åtminstone har genomskådat många afrikanska ekonomier och gett upphov till ny anda av dynamik och förtroende. Han menar också att Kina bringat en nettovinst i varje område som afrikanerna har farhågor om (ex. infrastruktur, tillverkning och lokal sysselsättning), och att de farhågorna är inte unikt för Kina men att Afrika har alltid tenderat se utomstående som ett hot och utnyttjare av kontinenten.

4.2.5 Politisk kontroll över SSA?

Trots att den generella FDI teorin och ekonomiska litteraturen inte behandlar *politisk kontroll* som en bestämningsfaktor bakom FDI, föreslår annat litteratur att Kinas syfte med deras samarbete och framförallt betydande FDI i SSA är att få politiskt kontroll över kontinenten och på så sätt skapa någon form av en *ny – kolonialism* i länderna. Detta eftersom Kinas FDI i Afrika domineras av investeringar i den primära sektorn som kan leda till att oljerika stater kan

hamna i en ny beroendeställning till Kina., vilket i sin tur skulle underlätta för Kina att påtvinga sin politik. Forskare som argumenterar mot denna linje, uttrycker därmed oro om att Kina är opportunistiska och att deras nya intresse för kontinenten är att skapa en form av *ny - kolonialism* (Rotberg, 2008; Moody, 2011; Naiadu, 2007).

En annan anledning som ger upphov till antagandet att Kinas FDI bestäms av politiska skäl, är deras *icke - inblandnings* politik och *kravlösheten* för bistånd och lån som Kina förser afrikanska länderna med. Synnerligen kritiseras Kina på grund av deras intensiva investeringar och handelsvolym med Sudan, vilket är bland de länder som Kina investerar mest i kontinenten (Hoffman, m.fl. 2007). Kinas utrikespolitik som är uppbyggd på *icke-inblandning på staternas suveränitet*, anses därmed vara uppbyggd på grund av deras hunger för naturtillgångar (Moody, 2011). Moody (2011) anmärker den oljepolitik som Kina bedriver enligt följande: "*när det kommer till att extrahera naturresurser, Kina ser möjlighet där andra ser kaos, korruption, politiska stridigheter och skuld i tredje världen*". Däremot hävdar Aldén (2007) att *icke - inblandning* politiken är Kinas långsiktiga strategi för att kunna avsätta de dominerande västmakterna i kontinenten och genom olika avtal med Afrikas elit så småningom säkra någon form av politisk kontroll över kontinenten.

Kina förnekar dock anklagandet och menar att Kina - Afrika relationen bygger på ömsesidigt respekt och ömsesidigt nytta för båda parterna, där Kina är i behov av naturtillgångar medan Afrika är i behov av andra tillverkningsvaror, infrastruktur mm. (Whi, 2006). Även detta får kritik och anses att Kina vill skapa en form av *ny - kolonialism*, eftersom medan Kina får tillgång till billiga naturtillgångar, importerar denne dyra tillverknings produkter till Afrika, som var samma byteshandel Europa genomförde under deras kolonialisering av Afrika (Moody, 2011).

Hoffman (m.fl. 2007) skriver i sin artikel att kinesiska akademiker yttrar att EU:s kritik om att Kina vill bedriva ett slags *ny - kolonialism* är omotiverade, eftersom Kina precis som alla andra investerare i kontinenten ser efter sina egna intressen. Därför tycker de, att europeiska industriländer måste medge denna rätt även till Kina. De menar även att det inte finns någon form av kollision mellan Kina och eliten i kontinenten, snarare anser de att det är rätt och lämpligt att intensifiera kontakterna med Afrika eftersom kontinenten är rik på ännu

oexploaterade råvaror. Kinesiska kritiker anser också att *icke-inblandning* politiken visar respekt till självständiga afrikanska stater till skillnad från EU. EU:s inblandning och deras ökade intresse för Kinas relation med Afrika ger ofta upphov till misstankar i Kina, eftersom man anmärker att Europa inte har något intresse när Kina investerar i andra delar av världen, såsom Kanada, Australien osv (Hoffman, m.fl. 2007).

Kina gör också anspråk på att de inte är ute för att kolonisera kontinenten, eftersom de varken har tagit något land eller slavar som Européerna gjorde under deras tid (Power m.fl. 2012). Bergesen (2008) hävdar i denna linje att Kinas engagemang i Afrika är en form av "*kirurgisk kolonialism*" som innebär *minst lokal störning*. Han menar att medan "traditionell" kolonialism bygger på absolut exploatering av Afrikansk mark och arbetskraft (t.ex. apartheid), är den kinesiska modellen även en "nationell självexploatering" genom att ta med sin egen arbetskraft till kontinenten. Power m.fl. (2012) håller med Bergessen och hävdar vidare att Kina kan förebåda en ny imperialism som ansluter fattigdomen i Kina med en kirurgisk kolonialism i fattiga Afrika.

De dåliga arbetsförhållanden för afrikaner som jobbar för kinesiska företag inom gruvverksamheten, små eller stora, ger vidare upphov till misstankar kring Kinas mål att skapa *ny – kolonialism* (Moody, 2011; McNamee, 2012). Moody (2011) menar därmed att om Kina vill undvika benämningen som en ny koloniatör måste de ta hänsyn till socialt ansvarstagande, och särskilt hålla sig till rättvisa arbetsnormer, miljö och överföra teknik och *know-how* till afrikaner. McNamee (2012) hävdar vidare att samma arbetsnormer gäller även för sina kinesiska arbetare som kommer till Afrika, så att detta inte är något som görs särskilt till afrikaner. Att företagen betalar löner baserade på marknaden, vare sig det i Afrika, Kina eller något annat land, är enligt författaren kinesiska företagens strategi för att bli konkurrenskraftiga på marknaden. Brautigam (2009) påpekar å andra sidan att arbetsförhållandena varierar beroende på hur länge ett kinesiskt företag har verkat i kontinenten.

Konkursen av de inhemska företagen till följd av konkurrenstrycket från kinesiska företag, utan att bidra mycket i sysselsättningen snarare minska den, anses att merparten av sysselsättningen och varumarknaden kontrolleras av Kina, vilket ger vidare upphov till att SSA kan hamna i en ny beroendeställning till Kina, vilket så småningom skulle ge Kina kontroll makt över ländernas politik

(Brautigam, 2009).

5. Ekonomiska effekter av kinesiska FDI i Afrika

I detta kapitel analyseras litteraturstudien kring de möjliga effekterna Kinas FDI kan ha i Afrika. Genom att först ge en kortöversikt om de teoretiska antagandena kring de ekonomiska effekter FDI brukar medföra värdlandet, kommer jag på basis av litteraturen illustrera dessa effekter från Kinas FDI i kontinenten.

Det finns en ökad uppfattning att inkommande FDI främjar den ekonomiska tillväxten och utvecklingen i värdlandet. FDI anses ge upphov till många av de faktorerna som är väsentliga för att generera tillväxt i ett land. Inom tillväxtteorierna förklaras ekonomisk tillväxt genom ökad produktivitet, vilket kan nås genom förbättrad teknologi men också genom ökade kapitalinvesteringar, samt humankapital. Modifieringen av modellerna kommer fram till att tillväxten i ett land kan påverkas genom att exempelvis staten gör investeringar på utbildning och infrastruktur (Jones, 2002). FDI tillskrivs därför en stor roll, då den bidrar till att höja den teknologiska nivån i ett land genom att tillföra nyare teknologi till ett lands produktion (Blomström, m.fl. 1999).

En annan direkt effekt som inkommande FDI kan ha på utvecklingen är att de möjligtvis skapar nya arbetsplatser för den lokala befolkningen (Milberg, 1990). Asideu (2004) hävdar att SSA kommer att dra nytta från FDI i termer av arbetskrafts generering om staterna uppgraderar humankapitalnivån och infrastrukturen. På senare år har dock litteratur visat att FDI inte har någon direkt effekt på sysselsättningen, snarare kunskapsspridningar.

Alltså de positiva indirekta effekter som FDI förväntas medföra, är spridning av teknologi, kunskap samt know-how, så kallade teknologispredning eller kunskapsspredning. När ett företag (MNE) etablerar sig i ett annat land tar de med sig nyare teknologi, i syfte att kunna konkurrera med inhemska företag som anses ha fullt kännedom om marknaden, konsumenter osv. Teknologisk- eller kunskapsspredningar uppstår eftersom det skapas länkar mellan de olika nivåerna, vilket möjliggör transfereringen av MNE:s teknologi eller kunskap. Exempelvis via kontakter med lokala underleverantörer och inhemska företag, delar MNE med sig teknologi och kunskap. Vidare sker kunskapsspredningar

genom att företagen tränar upp personal (lokala arbetskraft) för att inte behöva hämta med sig all arbetskraft. Detta medför även att FDI bör öka humankapitalnivån i värdlandet (Blomström, m.fl. 1999). En annan positiv spridningseffekt, är lönespridningar. Detta uppstår då MNE ofta brukar betala högre löner än de inhemska i syfte att locka arbetskraft. Vilket resulterar till att arbetskraft flyttar till MNE:s, vilket i sin tur leder till att inhemska företag ökar lönerna i syfte att behålla arbetarna (Lipsey & Sjöholm, 2004). En ytterligare faktor som leder till spridningseffekter är konkurrenstrycket från utländska direktinvesteringar. Detta anses dock ha både positiva och negativa effekter. De positiva spridningseffekterna av konkurrenstrycket är att det tvingar inhemska företag att bli mer produktiva och förbättra effektiviteten i användningen av resurser. De negativa effekter består av att de inhemska företag som inte har de resurser som krävs för att kunna överleva konkurrenstrycket, kommer att trängas ut (*crowd – out*). Därmed FDI anses öka den ekonomiska tillväxten genom att öka produktiviteten i värdlandet under förutsättning att de inte *tränger ut* inhemska företagen i samma mängd. Dessutom anses FDI öka den ekonomiska tillväxten i fall de är mer produktiva eller effektiva än de inhemska investeringarna (Damijan m.fl. 2003).

Blomström m.fl. (1999) anger att senaste studierna har visat att effekterna av FDI i termer av ökad produktivitet, är större och bidrar mer till den ekonomiska tillväxten i utvecklade länder än i de industriella sådana. Spridningseffekter å andra sidan beror i stor utsträckning på värdlandets absorberingsförmåga, vilket återspeglas på humankapital och infrastruktur, samt den rådande politiska omgivningen som MNE är verksamma i. Exempelvis en förutsättning för att spridnings-effekten ska få fäste i värdlandet och inte enbart gynna multinationella företagen, är att teknologi gapet dvs. skillnader emellan ländernas teknologi inte är för stort, för då detta ger för lite utrymme för lärande. Samt, värdlandet bör besitta den humankapital som efterfrågas eller som gör att de kan lätt ta till sig den nya teknologin (Blomström & Koko, 2003; Milberg, 1990).

5.1. Analys

Tabellen nedan är en egen illustration som visar de olika perspektiv och synsätt forskarna har, angående Kinas nya intresse i Afrika och de möjliga effekter Kinas FDI kan ha på utvecklingen i kontinenten.

Kinas investeringar i SSA	
➤ Exploatering	<ul style="list-style-type: none"> • FDI i naturtillgångar – mata efterfrågan hemma; aktör på den globala oljemarknaden • Naturresurs för infrastruktur – byteshandel till Kinas fördel • Ickeinblandningspolitik/Kravlösheten- Förstärka korrumperade regimer för lättare tillgång på naturresurser; • Ingen teknologispredning – inte många arbetsplatser för lokala arbetare • Konkurrens – fördrivit inhemska företag => ökat arbetslösheten
➤ Utveckling/ "Vinn-vinn" samarbete	<ul style="list-style-type: none"> • FDI (i naturtillgångar)- Kapital investeringar • Infrastruktur (bättre kvalitet) – självuppfyllande fenomen i utvecklingsprocessen • Ickeinblandningspolitik – ömsesidig respekt och nytta / Kina istället en handelspartner och investerare • Positiv spridningseffekt – nya arbetsplatser • Konkurrens – billigare varor => konsumentöverskott
➤ Nykolonialism	<ul style="list-style-type: none"> • FDI i naturtillgångar • Ickeinblandningspolitik/ kravlöshet- Politisk kontroll över regimer för långsiktiga mål • För lite kunskapsspredning/Dålig arbetsmiljö • Konkurrens/minskad sysselsättning – kontroll över marknaden • Import av dyrare tillverkningsvaror

Tabell.2. Sammanställning av litteraturen kring möjliga effekter av Kinas investeringar i Afrika. Källa: Egen illustration

De tre huvudgrupper som utgörs av *exploatering*, *utveckling/ vinn-vinn relation* och *nykolonialism* sammanfattar forskarnas huvuduppfattning om Kinas intresse med deras närvaro i kontinenten. Detta utifrån de potentiella effekterna kinesiska investeringar kan ha på ländernas ekonomiska tillväxt och utveckling. Vidare följer punkter som förklarar varför man tror att det skulle ha en sådan effekt.

De komplexa och mångfacetterade perspektiven på Kinas samarbete med SSA beror på många faktorer, men en övergripande faktor är att kinesiska FDI utgörs i stor utsträckning av investeringar i naturresurser, särskilt oljan.

Det är en utbredd uppfattning att drivkrafter bakom Kinas intensiva FDI i SSA är resurssökande syfte. De mest intensiva FDI sker framförallt i

oljeutvinning men även i jordbruk, vilka relateras till den inhemska ökade efterfrågan av dessa resurser. Kinas investeringar i energisäkerhet är dock en debatterad fråga som leder till olika uppfattningar bland forskarna. Taylor menar exempelvis att investeringarna i oljeutvinning har både kortsiktiga mål, som är att mata efterfrågan hemma, men också långsiktiga mål som relateras till marknadssökande syfte och politiska mål, vilket innebär att i framtiden kunna själva exportera oljan på den internationella marknaden. Argumentet stärks då Peking stödjer investeringarna inom utvinningsindustrin, som leder till att kinesiska företag betalar över oddsens i syfte att konfrontera utländsk konkurrens trots att vinstavkastningen inte är så stor.

En annan orsak som stärker ännu mer argumentet om att Kina vill enbart exploatera kontinenten, är att de politiska risker som vanligtvis avskräcker FDI från omvärlden, inte påverkar kinesiska företagens investeringsbeslut, som uppstår till följd av att Kinesiska företag är statsägda och har en *soft budget constraint*. Exempelvis investerar Kina i länder som Sudan och Zimbabwe, som är rika på oexploaterade råvaror då andra internationella företag inte är mycket närvarande, men vilka har en hög nivå korrupktion, samt de mänskliga rättigheter kränks. Detta yttrar Kina dock som en "vinn - vinn" relation eftersom man fokuseras på handel och investeringar, vilket gör det möjligt för Afrika att utvecklas utan beroendet på bistånd.

En annan aspekt är som drar till sig mycketuppmärksamhet är *icke - inblandnings* policy i andra länders inre angelägenheter och *kravlösheten* som medföljer, vilket är den centrala aspekten av Kina - Afrika relationen. Många afrikanska ledare ser relationen som ett partnerskap som bygger på jämlikhet, ömsesidigt respekt och ömsesidigt nytta, då Afrika kan förhandla med Kina som jämlikar. Vidare menar Aldén och Eureka att Kinas *kravlöshet* på motprestation enbart visar att Kinas avsikter är att bidra till utvecklingen i kontinenten, då tillvägagångssättet anses därmed förändrar kontinentens beroende av de traditionella biståndsgivarna då den baseras mycket på handel och investeringar. Kinas investeringar och handel med länder som har hög korrupktion och där mänskliga rättigheter kränks, samman med deras icke - inblandning politik, leder till att Kina anklagas för att blunda för envälde och bidra till att hålla de ogynnsamma regimerna vid makten och även bidra till med ytterligare korrupktion, enbart i syfte till säkra naturtillgångar. I detta hänseende

försvarar sig Kina genom att betona kollektiv utveckling som ett viktigare instrument för mänskliga rättigheter och utveckling, än individuella och politiska friheter. Som enligt Shin måste Europa ta denna uppfattning i beaktande om de vill handskas effektivt med de utmaningar Kina tillför Afrika. Arieff m.fl. hävdar dock att det egentligen är de totala FDI intäkterna på senaste år, som har lett till ytterligare korruption, arbetskraftsexploatering och miljöförstöring i kontinenten. Samtidigt som de misslyckats att utnyttja intäkterna från FDI till att diversifiera sina ekonomier, att ytterligare öka produktiviteten eller förbättra de sociala tjänsterna.

Tillväxtteorierna förutsätter att kapitalinvesteringar är bland de viktigaste faktorer som kan generera ekonomisk tillväxt i ett land. Kinas investeringar, trots att de går enbart till råvaruindustrin, kan leda till ekonomisk tillväxt i dessa länder då de ökar kapitalackumulationen. Deras investeringar i politiskt instabila länder, sker på obearbetade mark då andra internationella företag inte är närvarande, som i sin tur tyder att staterna gör inte heller några investeringar vilket då hämmar den ekonomiska tillväxten i dessa länder. Därmed kan man anta att Kinas investeringar kan generera tillväxt, genom att de utför olika slags investeringar i dessa länder. Den höga korruptionen i dessa länder signalerar dock att FDI intäkterna (oljeintäkterna) förmodligen inte kommer att spenderas till ytterligare investeringar, vilket å ena sidan innebär att utvecklingen kommer att öka enbart till det mån som Kina investerar, men å andra sidan tyder det även att samhället kommer inte att ha någon nytta av den möjligtvis ökade ekonomiska tillväxten då intäkterna kommer inte befolkningen till gagn. Därmed kan man anta att Kinas utrikespolitik och icke - inblandning principen är uppbyggd i syfte att exploatera länder som är rika på naturtillgångar, i alla fall på kort sikt.

Vidare visar Foster m.fl. och Adem att Kinas relation till Afrika utgörs inte enbart av oljeinvesteringar, då Kinas FDI i form av infrastrukturinvesteringar, går även till icke - oljerika stater. Dock tillägger Adem att man inte bör vara för naiv och enbart se Kina som en hjälpare i kontinenten och att uppfatta Kinas avsikter i kontinenten som annorlunda än de stora västmakterna. Å andra sidan hävdar Broadman och andra forskare att Kinas ökade investeringar det senaste decenniet och kvalitén i dem kan leda till en självuppfyllande fenomen i ekonomisk utveckling. Att Kinas infrastruktur investeringar har fått mycket

uppmärksamhet från omvärlden, samtidigt som afrikaner uppskattar det, relaterar Adem till att den enorma infrastruktur underskottet som råder på kontinenten gör att Kinas relativt blygsamma investeringar lämnar stor avtryck.

Kinas infrastrukturinvesteringsstrategi utspelar dock sig ofta som ett utbyte mellan infrastruktur mot naturresurs, som även kallas för *Angola läge*, vilket då underlättar Kinas exploatering av naturresurser, vilket dock möjliggör tillgången på andra resurser i utbyte. Detta anses vara en byteshandel som enbart kommer till Kinas fördel. Samtidigt som de är ogenomskinliga och säkras genom mutor ger det upphov till att syftet är att stärka de korrupta regimerna för att lättare kunna komma åt naturtillgångar.

Infrastrukturinvesteringar inom tillväxtteorierna anses vara faktorer som påverkar starkt den ekonomiska tillväxten och utvecklingen i ett land. Dessa anses vara en av de investeringsprioriteringar som staten bör tänka på i syfte att generera tillväxt. De afrikanska staterna saknar dock ofta de nödvändiga resurserna för att öka investeringar. Därmed, trots att Kinas infrastrukturinvesteringar utgörs till stor del i syfte att exploatera kontinenten på naturresurser eller för att underlätta exporten av dessa, kan detta leda till en självuppfyllande fenomen i utvecklingen i landet eftersom Afrika trots allt tillhandahåller infrastrukturinvesteringar och tillverkningsvaror, vilket som Adem påpekar de inte hade kunnat gjort om finansiell återbetalning hade krävts.

När multinationella företag investerar utomlands tar de med sig teknologi och kunskap, know – how, vilka ger positiva spridningseffekter i värdlandet. Kunskapsspridningar anses då öka humankapitalet, vilket enligt tillväxtteorierna är den faktor som har en stor betydelse för tillväxten och utvecklingen i ett land, då det anses öka produktiviteten. En annan effekt är att FDI brukar ofta skapa nya arbetsplatser till lokala invånare. När de kinesiska MNE etableras i SSA, tar de dock med sig arbetskraft och anställer färre lokalinvånare. Således, har kinesiska FDI ingen direkt effekt på den ekonomiska utvecklingen, i termer av arbetsplatser. Detta har resulterat till spänningar bland den lokala befolkningen över kontinenten som har lett till protester och anfall mot kinesiska företag. Dessutom, då man inte anställer många lokala kan man konstatera att Kinas FDI inte heller tillför någon kunskapsspridning/teknologispridning till lokalbefolkningen. Därmed ländernas humankapital ökar inte heller, som i sin tur skulle hämma även produktiviteten, då förutsättningen är ju högre

humankapital nivå desto högre produktivitet då man blir skickligare i användningen av ny teknologi. Som i sin tur om man byter jobb skulle man ta med sig de förvärvade kunskaperna och sprida över till nästa företag, på så sätt öka kunskapsspridningseffekten ännu mer. Till försvar för Kina, hävdar McNamee att den rådande låga humankapitalnivån hos lokala arbetare leder till att de flesta MNE, såväl som från Kina som från andra länder, anställer färre lokala.

Å andra sidan förnekar McNamee att Kina enbart anställer kinesiska arbetare, vilket han grundar på Brautigams forskning som har visat att kinesiska företag idag anställer fler lokala arbetare än kinesiska, särskilt små företagen som finns etablerade i söder anställer fler lokala än kinesiska arbetare. Hur mycket eller hur avancerad teknologi eller kunskap har dessa att erbjuda invånarna är dock osäkert, men däremot har de en positiv effekt i termer av ökning på sysselsättning och inkomster, därmed även konsumtion, som på lång sikt kan leda till ökad produktivitet.

En annan effekt som inkommande FDI förväntas tillföra är konkurrens på den inhemska marknaden. Enligt de teoretiska antagandena bör detta öka produktiviteten och förbättra effektiviteten av resurser, samtidigt som den driver ner priserna på produkterna till fördel för konsumenterna. Sedan Kinas nya samarbete med Afrika, har Afrikas marknader fyllts med billiga kinesiska varor som anses vara mer prisvärda. Medan tillgången på billiga varor genererar fördelar för konsumenterna, visar litteraturen att de inhemska företagen lider av denna konkurrens på så sätt att många inhemska företag har fördrivits från marknaden, speciellt inom klädes- och textilindustrin. Konkurs, enligt teorin uppstår i det fall de inhemska företagen saknar den nödvändiga teknologin för att kunna effektivisera sin produktion i syfte att konkurrera med MNE' s. Detta betyder att teknologi – gapet mellan kinesiska FDI och inhemska företagen är för stort, vilket enligt de teoretiska teorierna är en förutsättning att den ska vara så lite så möjligt så att spridningseffekterna ska bli positiva. Konkursen har i sin tur resulterat till att nära 750 000 arbeten har försvunnit inom textilindustrin medan kinesiska företagen skapat enbart 100 000 arbeten för den lokala befolkningen. Många afrikaner känner därmed inte att deras levnadsstandard har förbättrats på grund av tillgången på billigare varor. Därmed då Kinas investeringar har till stor del en "crowd – out" effekt på den inhemska

marknaden, samtidigt som sysselsättningen minskat snarare än ökat drar man slutsatsen att Kinas närvaro och syfte med närvaron i SSA är i exploateringssyfte, i termer av expanderings och exploatering av marknaderna för kommersiella skäl.

Medan Qian hävdar att Kinas expansion i kontinenten är oroväckande för Afrikas tillverkningsindustri, invänder McNamee att tillverkningsindustrin, bortsett för textil, har ökat snarare än minskat, då även kinesiska grossister i leverantörskedjorna etableras i kontinenten. Vidare hävdar McNamee att den höga ekonomiska tillväxten är ett bevis på att Kina har bringat vinst i varje område och att afrikanernas misstankar om Kina som utnyttjare inte är unika för Kina, utan beror på att utomstående alltid setts som ett hot mot kontinenten.

Icke - inblandningspolitiken och FDI i utvinningsindustrin, framförallt i Sudan och Zimbabwe, bidrar till att Kinas agerande uppfattas som opportunistisk och exploaterande. Detta anses då kan sätta afrikanska länder i en ny beroendeställning gentemot Kina, som gör det lättare för Kina att få en form av politisk kontroll över länderna. Vilket ger vidare upphov till misstankar om att relationen kan benämnas som en form av *ny-kolonialism*. Aldén yttrar Kinas växande närvaro i kontinenten och dess relation till eliterna som Kinas långsiktiga strategi för att så småningom få politisk kontroll över kontinenten.

Kina och många afrikanska ledare förnekar anklagandet om *nykolonialism* och hävdar att relationen bygger på ömsesidigt respekt och ömsesidigt nytta för båda parterna, eftersom i utbyte mot naturresurser bidrar de med infrastrukturbyggande, tillverkningsvaror osv. I detta fall kan det bedömas att Kinas investeringar borde leda till ekonomiskt tillväxt, i enlighet med förutsättningarna att kapital- och infrastrukturinvesteringar är viktiga faktorer som genererar tillväxt i ett land. Dock Kinas import av dyrare tillverkningsvaror till kontinenten mot billiga naturresurser, förstärker argumentet om en *nykolonialism*,

EU:s kritik och anklagelserna om *ny-kolonialism* anser kinesiska akademiker som omotiverade, då man menar att som alla andra investerare i Afrika ser även Kina efter sina egna intressen. De anser vidare att Kinas *icke - inblandningspolitik* visar respekt till afrikanska stater, till skillnad mot vad EU gör. Vidare, att Kina intensifierar kontakterna med Afrika, anser forskarna vara lämpligt då kontinenten är rikt på icke - extraherade råvaror.

Medan Kina försvarar sig med att de varken har tagit något land eller slavar, menar Bergessen och Power m.fl. att Kina exploaterar afrikansk mark med egen arbetskraft, och benämner engagemanget som en sorts "kirurgiskt kolonialism" och "nationell självexploatering". Ett annat argument om *ny - kolonialism* är de dåliga arbetsförhållanden som afrikanska arbetare upplever inom kinesiska gruvverksamheter, att Kinesiska företag inte överför tillräckligt med teknik och *know - how* till Afrikaner, samt deras hänsynslöshet mot miljön. McNamee försvarar dock Kina genom att hävda att arbetsnormerna och de låga lönerna inte är unika för afrikanska arbetare utan gäller även för kinesiska arbetare inom denna verksamhet. *Ny - kolonialism* argumentet förstärks vidare på grund av konkursen av hundratals inhemska företag till följd av den ökade konkurrensen och den minskade sysselsättningen som konkursen har gett upphov till samtidigt som man inte skapar arbetsplatser, anses bevisa att Kina har redan fått en sorts av kontroll på marknaderna. Då kinesiska FDI inte har någon direkt effekt, i termer av nya arbetsplatser, som i sin tur leder till att kunskapsspridningseffekterna försvåras då någon form av interaktion mellan lokala arbetare och företagen inte förekommer, samtidigt som Kinas FDI haft en "crowd - out" effekt på de inhemska marknader, bedöms vidare att Kinas reengagemang är att få kontroll på ländernas ekonomi, vilket följaktligen skulle leda till politisk kontroll över kontinenten.

6. Sammanfattning

Denna studie syftade till att sammanställa och analysera litteraturen om Kinas investeringar och framförallt FDI, i Afrika. Då ämnet är i sin linda och data för långa perioder av Kinas FDI saknas, används en litteraturstudie.

Analysen poängterar att det framförallt finns tre olika perspektiv på de senaste årens betydande kinesiska FDI till SSA: *exploatering, utveckling/"vinn - vinn" situation* och *ny - kolonialism*.

- *Exploatering* - Kinas oljepolitik, som gäller FDI i oljeindustrin och infrastrukturinvesteringar i utbyte mot oljan och andra naturresurser anses vara uppbyggd i syfte att exploatera kontinenten för att dels mata den ökade efterfrågan i Kina och dels för att uppnå sina långsiktiga mål om att bli en global aktör på oljemarknaden. Kinas *icke - inblandning* och kravlösheten som

medföljer om bistånd och lån, samman med infrastrukturinvesteringar i utbyte mot naturresurser är ett sätt att hålla ogynnsamma regimer vid makten för att lättare få tillgång på naturresurser. Vilket förutom att hämma den ekonomiska utvecklingen hämmar även processen om motverkning av kränkningar på mänskliga rättigheter.

Kinesiska företagens spridningseffekter, som kunskapsspridning och nya arbetsplatser vilket FDI kan tillföra värdlandet anses dock vara ganska små och i visa fall negativa vad gäller sysselsättning. Detta på grund av att de för med arbetare från Kina vilket innebär att det därmed är det få lokala invånare som får arbete. Vidare anses Kinas multinationella företags inträde i Afrikas marknader har skapat en hög konkurrens som har resulterat till att flera hundra inhemska företag, framförallt i textil och kläder, har drivits ut ur marknaden. Detta i sin tur har lett till att hundratusentals människor har förlorat sina jobb, samtidigt som Kinas företag inte skapar många nya arbetsplatser till lokalbefolkningen. Då Kinas bidrag till befolkningen inte är så stora och i visa fall negativa leder till slutsatsen om att Kinas syfte i SSA är att enbart exploatera kontinenten på deras naturtillgångar och inte bidra till med utvecklingen i kontinenten.

- *Utveckling / "Vinn - Vinn" situation* - Trots att den viktigaste anledningen för Kinas renässans med Afrika är att tillföra sitt land naturresurser som de är i behov av, samarbetet och Kinas investeringar i stor skala i infrastruktur, belåning till staterna i syfte att bygga upp den underutvecklade inhemska infrastrukturen, samt investeringar i sjukvård, utbildning med mera, leder till slutsatsen om att Kinas syfte är inte enbart att utvinna naturresurser utan även att utveckla kontinenten. Därmed även visar man samarbetet som ett "vinn - vinn" situation. Kinas samarbete med Afrika som är byggd på ömsesidigt ekonomiskt samarbete och ömsesidigt nytta, samt *icke - inblandning* politiken som är uppbyggd på ömsesidigt respekt för suveränitet, som är en viktig aspekt i Kina - Afrika samarbetet, tyder på att Kinas avsikter är att bidra till med utvecklingen då Afrika får möjlighet att förhandla med Kina som jämlikar och därmed Kina som en handelspartner och investerare, inte enbart biståndsgivare. Spridningseffekterna är idag inte så stora då Kinesiska företag ofta för med arbetare från Kina då de produktionsenheter som sätts upp efterfrågar de kunskaper och kompetens som den kinesiska arbetskraften besitter, vilket innebär att lokala invånare har svårt att få arbete inom vissa områden. Dock har

de ändå skapat nya arbetsplatser till lokalbefolkningen inom bygg- och gruvverksamheten, och särskilt de små kinesiska företagen anställer fler lokala än kinesiska arbetare. Dessutom har Kinas billiga varor skapat en fördel för konsumenterna då deras inkomster är relativt högre, vilket ökar konsumtionen som i sin tur ökar produktionen, vilket på längre sikt kan leda till fler jobbtillfällen i SSA och därmed öka ytterligare spridningseffekterna.

- "Ny - kolonialism" - Kinas engagemang och deras betydande FDI i utvinningsindustrin, särskilt i länder som är politiskt instabila, samman med deras *icke - inblandning* politik och *kravlösheten* som medföljer kan vara Kinas långsiktiga strategi om att sätta afrikanska stater i en ny beroendeställning till Kina och därmed lättare kunna upprätta politisk kontroll över regimerna.

Kinas sociala ansvarslöshet, särskilt de dåliga arbetsförhållandena inom gruvverksamheten, för lite kunskapsspridningar till följd av att man inte skapar många arbetsplatser för lokalbefolkningen, samt kinesiska företagens konkurrens som har resulterat till konkursen av hundratals inhemska företag och minskat sysselsättningen ännu mer, tyder vidare på att Kina bidrar negativt i samhället då deras avsikt är att få kontroll på marknaden och sysselsättningen för att lättare kunna påtvinga sina politiska mål i länderna.

Argumentet om *ny - kolonialism* stärks då Afrikas byteshandel med Kina utgörs av exporten på billiga Afrikanska naturresurser, mot import av relativt dyrare tillverkningsvaror från Kina, vilket betyder att länderna kan hamna i en ny beroendeställning till Kina.

En slutsats att dra av litteraturen som ingår i detta arbete, är att det övervägande perspektivet angående Kinas reengagemang med SSA och deras intensiva FDI i utvinningssektorn eller FDI i utbyte mot naturtillgångar, tyder på att relationen dem emellan i mångt och mycket drivs av SSAs naturtillgångar. Hur den ekonomiska tillväxten och utvecklingen påverkas av kinesiska FDI är fortfarande en debatterad fråga då det är för tidigt att empiriskt bevisa de. En slutsats baserad på denna studie är dock att kinesiska FDI möjligtvis ökar produktiviteten och kapitalackumuleringen i länderna, som skulle leda till ekonomisk tillväxt i länderna. Däremot, tillför de inga positiva direkta effekter i termer av nya arbetsplatser som i sin tur hämmar även teknologi- eller kunskapsspridningar. Snarare påverkar negativt sysselsättningen, eftersom konkurrenstrycket har en *crowd - out* effekt på de inhemska marknaderna.

7. Källförteckning:

Abaidoo, R. (2012) *“Economic Growth, Regional Savings and FDI in Sub-Saharan Africa: Trivariate Causality and Error Correction Modeling Approach”*. International Journal of Economics and Finance; Vol. 4, No. 11; 2012

Adem, S. (2010). *“The Paradox of China’s Policy in Africa”*. African and Asian Studies 9, pp. 334-355

Alden, Ch. (2007). *“China in Africa”*. Zed Books, London.

Alden, Chris and Ana Cristina Alves (2009), *“China and Africa’s Natural Resources: The Challenges and Implications for Development and Governance”*. South African Institute of International Affairs (SAIIA) Occasional Paper Number 41.

Arieff, A., Weiss, M. and Jones, V. (2010). *“The Global Economic Crises: Impact on Sub – Saharan Africa and Global Policy Responses”*. CRS (Congressional Research Service) report for congress

Asiedu, E. (2006), *“Foreign investment in Africa: The role of natural resources, market size, government policy, institutions and political instability”*. The World Economy, 29(1):63-77

Bergesen, A. (2008) *“The new surgical colonialism: China, Africa, and oil”*. Paper presented at the American Sociological Association Annual Meeting, Sheraton Boston and the Boston Marriott Copley Place, Boston, MA, 31 July 2008.

Blomström, M. och Kokko, A. (2003). *“Human capital and inward FDI”*. Working Paper 167, CEPR research network, funded by the European Commission.

Blomström, M. & Golberman, S. & Kokko, A. (1999), *“The Determinants of Host Country Spillovers from Foreign Direct Investments:”* The European Institute of

Japanes Studies, Working Paper No. 76

Blonigen, B. A. (2005) "A review of the empirical literature on FDI determinants." NBER Working Paper Series, 11299.

Brautigam, D. (2009). "The Dragon's Gift: The Real Story of China in Africa." New York: Oxford University Press

Broadman, H. (2007). "Africa's Silk Road: China and India Economic Frontier". Washington, DC

Buckley, P. & Clegg, J. & Cross, A. & Liu, X., Voss, H. & Zheng, P. (2007) "The determinants of Chinese outward foreign direct investment". Journal of International Business Studies, 38 (4), pp. 499-518.

Cisse, D. (2012). "FOCAC: Trade, investments and aid in China – Africa relations". Centre for Chinese Studies

Cheung, Y. & Qian, X. (2010), "Chinese Outward Direct Investment in Africa".

Cheng, L.K & Ma, Z. (2007) "China's Outward FDI: Past and Future". SERUC Working Paper no. 200706001E

Claassen, C., Loots, E. and Bezuidenhout, H. (2011) "Chinese Foreign Direct Investment in Africa". North West University, Working Paper 261.

Damijan, J. P. & Knell, M. & Majcen, B. & Rojec, M. (2003), "Technology Transfer through FDI in Top-10 Transition Countries: How Important are Direct Effects, Horizontal and Vertical Spillovers?". William Davidson Working Paper Number 549

Dunning, J. H. and Lundan S. M. (2008): *Multinational Enterprises and the Global Economy (Second Edition)*. Cheltenham and Northampton: Edward Elgar Publishing

Enuka, Ch. (2010). *"The Forum on China-Africa Cooperation (FOCAC): A Framework for China's Re Engagement with Africa in the 21'st Century "*. Pakistan Journal of Social Sciences, Vol.30, No. 2 (December 2010), pp. 209 – 218

Foster, V., Butterfield, W., Chen, Ch. and Pushak, N. (2008). *"Building Bridges: China's Growing Role as Infrastructure Financier for Africa"*. Washington, DC

George T. Yu, (2010). *"China's Africa Policy: South-South Unity and Cooperation"* in Lowell Dittmer and George T. Yu, eds., *China, the Developing World, and the New Global Dynamic*. Lynne Rienner Publishers. 2010, pp 131.

Hellström, J. (2009), *"China's Emerging Role in Africa: A strategic overview"*. Sweden: FOI

Hoffman, K., Kretz, J., Roll, M. och Sperling, S. (2007), *"Contrasting Perception: Chinese, African and European perspectives on The China Africa Summit"*

Kolstad, I. and Wiig, A. (2009), *"What Determines Chinese Outward FDI?"* CMI Working Paper WP 2009: 3.

Ighobor, K. (2013). *"China in the heart of Africa"*. Available at:

<http://www.un.org/africarenewal/magazine/january-2013/china-heart-africa>

Jiang, W., (2005). *"Fueling the Dragon. China's Quest for Energy Security and Canada's Opportunities"*, Asia Pacific Foundation of Canada, Vancouver, April 2005, pp. 4-5.

Jones, C, I, (2002), *"Introduction to Economic Growth"*, 2nd edition, Norton & Company, Inc, New York.

Lipsey, R.E. and Sjöholm, F. (2004) *'FDI and Wage Spillovers in Indonesian Manufacturing'*, Review of World Economics 140(2): 321-332.

Lugt, S. and Hamblin, V. with Burges, M. and Schickerling, E. (2011) *“Assessing China’s role in Foreign Direct Investment in Southern Africa”*. Report from, Centre for Chinese Studies

McNamee, T. (2012) *“Competitor, Colonizer or Developer? The many faces on China in Africa”*. Eaber Working Papper Series, papper No. 79

Milberg, W. (1990), *“Foreign Direct Investement and Development”*.” International Monetary and Financial Issues for the 1990s, Vol. XI

Moody, S. (2011). *“China in Sub – Saharan Africa: Demand Extracting supply”*. International Affairs Review, Vol. XX, No. 1

Morck, Randall, Bernard Yeung, and Minyuan Zhao (2008), *“Perspectives on China’s outward foreign direct investment”*. Journal of International Business Studies 39(3): 337-350.

Naiadu, S. (2007). *“The Forum on China-Africa (FOCAC): What the Future Hold”*. China Report, 43:283.

Naidu, S., Corkin, L. and Herman, H. (2009) *“China’s (Re)-Emerging Relations With Africa: Forging A New Consensus?”*. Politikon 36(1): 87-115.

Naughton, Barry (2007), *“The Chinese Economy: Transitions and Growth”*. Cambridge: MIT Press

Power, M., Mohan, G. and Tan-Mullins, M. (2012), *“China’s Resource Diplomacy in Africa: Powering Development?”* . International economic series, UK.

Rotberg. R. (2008) *“China into Africa: Trade, Aid och Influence”*. Washington DC: Brookings Institution Press, 155.

Sautman, B. and Hairong, Y. (2008). *“Friends and Interests: China’s Distinctive Links with Africa.”* In *China’s New Role in Africa and the South. A Search for a New Perspective*, edited by Dorothy-Grace Guerrero and Firoze Manji, Cape Town: Fahamu, pp. 87-97.

Sjögren, N. (2012). *“Kina tar över Afrika”*. Available at:
<http://fof.se/tidning/2013/1/artikel/kina-tar-over-afrika>

Shinn, D. (2006), *‘The China Factor in African Ethics’*, Policy Innovations, pp. 1–6.

Sundaram, J.K with Schwank, O. and Arnim, R. (2011) *“Globalization and development in sub-Saharan Africa”*. Working paper No. 103

Taylor, I. (2006), *“China’s oil in Africa ”*. *International affairs* 82:5, pp. 937 – 959

Taylor, I. (2007a), *“Unpacking Chinas Resource diplomacy in Africa”*. Center on China’s Transnational Relations, Working Paper No. 19

Taylor, I. (2007b), *“Governance in Africa and Sino – African Relations: Contradiction or Confluence”*. University of St. Andrews, Vol. 27 (3), pp. 139 - 146

UNCTAD (2007), *“Asian Foreign Direct Investment in Africa: Towards a New Era of Cooperation among Developing Countries.”* New York and Geneva: United Nations

Wang, Zh. (2006). *“A Chronology of China – Africa relations”*. *Beijing Review*, No. 44

Wengping, H. (2006) *“China-Africa Relations Moving into an Era of Rapid Development”*. *AISA Monthly Newsletter*, 3, 3-6

Whi, L. (2006). *“A match made in Beijing”*. *Mail & Guardian*, South Africa. Accessed: 13 August 2013. Available at:
<http://mg.co.za/article/2006-01-20-a-match-made-in-beijing>

Xu Weizhong 'A Review of Sino-Algerian Relations in Retrospect', *China.org.cn*, February 2, 2004.

Yeung, H. W. and Liu, W. (2008), "*Globalizing China: The rise of mainland firms in the global economy*". *Eurasian Geography and Economics* 49(1): 57-86.

Yumei, Liu. (2007) "*China's Soft Power and the Development of China-Africa Relations*". *China international studies*, Working paper No. 83

Elektroniska Källor och Databaser:

MOFCOM, *2010 Statistical Bulletin of China's Outward Foreign Direct Investments*.

Available at:

<http://english.mofcom.gov.cn/article/statistic/foreigninvestment/201109/20110907742320.shtml>

FOCAC, *The Forum on China–Africa Cooperation*. Available at:

<http://www.focac.org/eng/ltada/dwjbzjjhys/hywj/t954245.htm>

World Bank's database:

<http://data.worldbank.org/>

UNCTAD's database:

<http://unctad.org/en/Pages/Statistics.aspx>

Appendix

Diagram:

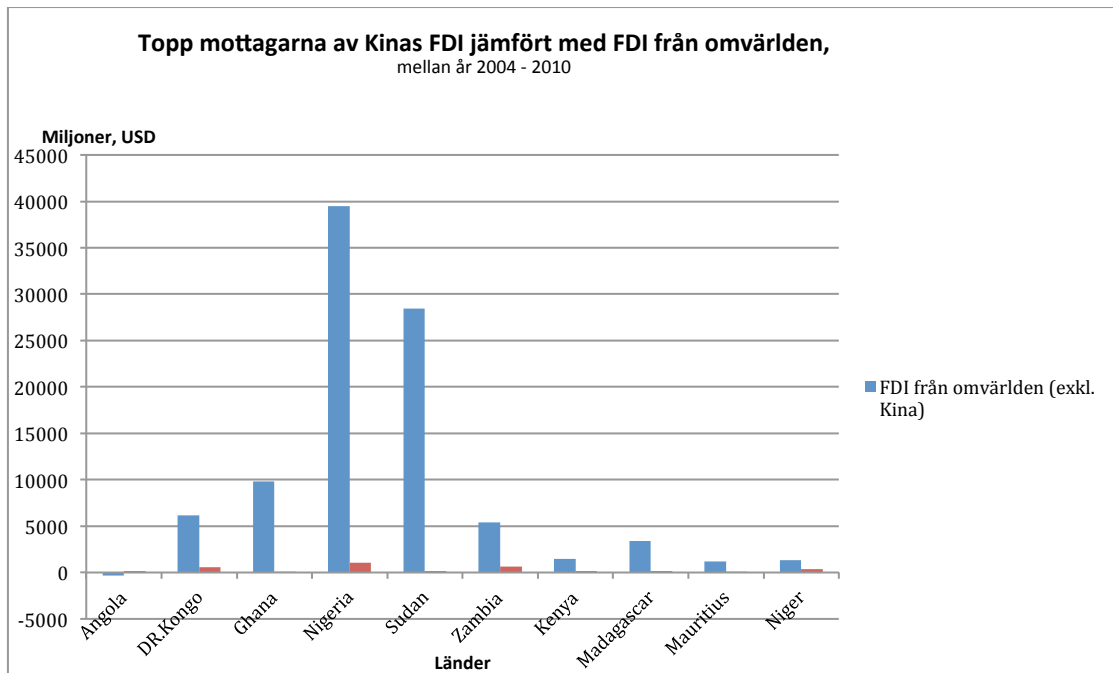

Fig. 7. Topp mottagarna av Kinas FDI i Afrika jämfört med FDI från omvärlden, mellan år 2004 - 2010. . Källa: Egen illustration baserad på informationen från Statistic Bulletin of China's Outward Foreign Direct Investments 2010, (MOFCOM) och World Bank för övrig FDI.

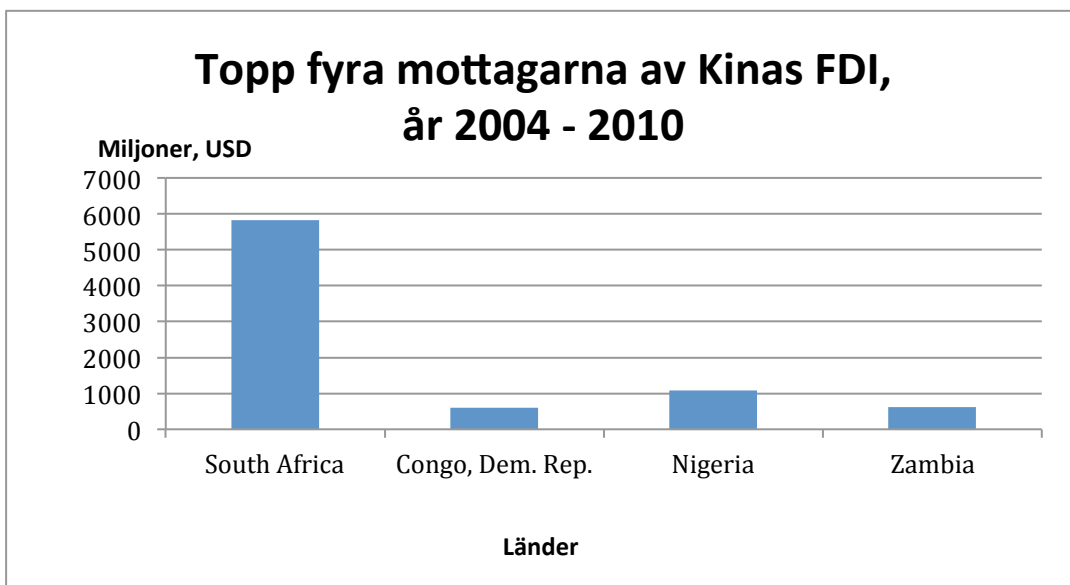

Fig. 8. Topp fyra mottagare av Kinas FDI i Afrika, mellan år 2004 - 2010. . Källa: Egen illustration baserad på informationen från Statistic Bulletin of China's Outward Foreign Direct Investments 2010 (MOFCOM)

Tabell:

Land	FDI, % BNP, genomsnitt 2000 -2010	Land	FDI, % BNP, genomsnitt 2000 -2010	Land	FDI, % BNP, genomsnitt 2000 -2010
Angola	6,0	Ethiopia	2,6	Namibia	4,7
Benin	1,0	Gabon	1,9	Niger	4,7
Botswana	3,9	Gambia, The	7,2	Nigeria	3,3
Burkina Faso	0,5	Ghana	4,5	Rwanda	0,9
Burundi	0,1	Guinea	4,8	Sao Tome and Principe	14,3
Cameroon	1,7	Guinea-Bissau	1,1	Senegal	1,9
Cape Verde	7,2	Kenya	0,6	Seychelles	10,3
Central African Republic	2,9	Lesotho	5,0	Sierra Leone	5,5
Chad	14,1	Liberia	27,4	South Africa	1,7
Comoros	0,7	Madagascar	5,6	Sudan	8,1
Congo, DR	7	Malawi	2,5	Swaziland	2,5
Congo, Rep.	14,2	Mali	2,3	Tanzania	4,1
Cote d'Ivoire	1,9	Mauritania	8,5	Togo	3
Equatorial Guinea	13,7	Mauritius	2,3	Uganda	4,6
Eritrea	1,1	Mozambique	6,7	Zambia	7,1
				Zimbabwe	1,1

Tabell.3 Totala FDI som andel av BNP, mellan åren 2000 – 2010. Källa: Egen illustration baserad på information från World Bank

Förkortningar:

FDI – *Foreign Direct Investment*

FN - *Förenta Nationerna*

MNE – *Multi National Enterprises*

SOE – *State – Owned Enterprises*

SSA – *Sub – Saharan Africa*